

Analýza vysílání programu Český rozhlas Radiožurnál se zřetelem k migrační tematice

---

Usnesení přijaté dne 25. října 2016:

Rada pro rozhlasové a televizní vysílání se seznámila s analýzou informování o tématu migrace ve zpravodajských a publicistických pořadech vysílaných na programu Český rozhlas Radiožurnál provozovatele ČESKÝ ROZHLAS v období od 28. března 2016 do 17. dubna 2016.

Obsah

ÚVOD	3
ZADÁNÍ CÍLŮ MONITORINGU	4
METODIKA VÝZKUMU	6
ZPRAVODAJSKÉ RELACE ČRO RADIOŽURNÁL	7
TEMATICKÁ AGENDA	12
AKTÉŘI ZPRAVODAJSKÝCH PŘÍSPĚVKŮ	19
MLUVČÍ A ZDROJE ZPRAVODAJSKÝCH PŘÍSPĚVKŮ	38
RÁMOVÁNÍ ZPRAVODAJSKÝCH PŘÍSPĚVKŮ	43
CHRONOLOGICKÝ PŘEHLED ZPRAVODAJSKÝCH PŘÍSPĚVKŮ	47
PUBLICISTIKA ČRO RADIOŽURNÁL	50
RANNÍ INTERVIEW	50
HOST RADIOŽURNÁLU	51
DVACET MINUT RADIOŽURNÁLU	52
SHRNUTÍ PUBLICISTICKÝCH POŘADŮ	54
PUBLICISTICKÉ A ZPRAVODAJSKO-PUBLICISTICKÉ VSTUPY VE VYSÍLÁNÍ	55
PŘEHLED RELEVANTNÍCH VYDÁNÍ PUBLICISTICKÝCH POŘADŮ	63
PŘEHLED RELEVANTNÍCH PUBLICISTICKÝCH A PUBLICISTICKO-ZPRAVODAJSKÝCH PŘÍSPĚVKŮ	63
ZÁVĚR	67

ÚVOD

Rada na svém 16. zasedání v roce 2015 zadala Úřadu Rady zpracování rozsáhlého monitoringu televizního a rozhlasového vysílání se zřetelem k událostem a tématům souvisejícím s migrací, která v té době jednoznačně dominovala mediálnímu zájmu. Role médií je v tomto případě o to významnější, že většina české společnosti nemá s migrujícími bezprostřední každodenní zkušenost, jejich představy o tom, kdo tito lidé jsou a jaké dopady může mít jejich příchod do Evropy, potažmo České republiky, tak média podstatným způsobem formují.

S výsledky monitoringu celoplošně vysílaných programů (ČT1 a ČT24, NOVA, Prima, Televize Barrandov, Český rozhlas Radiožurnál, RÁDIO IMPLUS a FREKVENCE 1) z období od 24. srpna do 13. září 2015 se Rada postupně seznamovala od prosince 2015 do dubna 2016. Na základě analýz Rada u většiny programů konstatovala, že vysílání vztahující se k migrační agendě bylo v souladu se zákonem č. 231/2001 Sb. V případě programu Prima si však kvůli určitým sporným momentům od provozovatele vyžádala podání dvou vysvětlení.

Migrační problematika i nadále zůstávala vděčným předmětem medializace. Proto Rada na svém 7. zasedání, konaném dne 5. dubna 2016, rozhodla o zpracování opětovného monitoringu, který má stejné parametry jako monitoring již proběhlý.

Nyní předkládané analýzy pokrývají opět náhodně vybrané **období od 28. března do 17. dubna 2016**. Kontrola vysílání tedy probíhá přibližně se sedmiměsíčním odstupem. Vzhledem k zjištěnému nezájmu o migrační tematiku ve zpravodajství programu Televize Barrandov byl tento program z nynějšího monitoringu vyřazen. Analýze tak byly podrobeny zpravodajské a publicistické pořady následujících programů: **ČT1 a ČT24, NOVA, Prima, Český rozhlas Radiožurnál, RÁDIO IMPULS a FREKVENCE 1**.

Tématem tohoto dokumentu je analýza vybraných pořadů vysílaných na programu Český rozhlas Radiožurnál.

ZADÁNÍ CÍLŮ MONITORINGU

Základním cílem monitoringu je zjistit, zda v průběhu informování o migraci nedošlo ze strany médií k porušení zákona o vysílání, a to jak na úrovni jednotlivých mediálních obsahů (příspěvek, reportáž, diskusní pořad apod.), tak na úrovni širšího úseku vysílání jako informačního celku.

Pozornost je zaměřena zejména na možná pochybení proti těmto zákonným ustanovením:

- **§ 31 odst. 3 – porušení zásad objektivit a vyváženosti**

V rámci vyhodnocování naplnění § 31 odst. 3 zákona č. 231/2001 Sb. se soustředíme na to, jakým způsobem média shromažďují, zpracovávají, třídí a šíří informace a jak se to projevuje ve finální podobě mediálních obsahů. V analýze budeme primárně vycházet z takového pojetí žurnalistické objektivit, které akcentuje jak poskytování dostatečně širokého spektra názorů na mediovanou problematiku, tak poskytování rovnocenného prostoru zastáncům jednotlivých názorových proudů.

Objektivitu v tomto kontextu interpretujeme jako rutinní novinářskou praxi, která umožňuje odrážet skutečnost zveřejňováním všech relevantních, fakticky správných a nezkrivených (tj. úplných) informací, jež musí být komunikovány tak, aby byla jasně oddělena fakta od názorů (komentářů).

Vycházíme z toho, že podmínkou objektivního referování o sociálních jevech je dodržení faktičnosti (pravdivosti, informativnosti, relevance) a nestrannosti, která je sycena kategoriemi vyváženosti a neutrality.

- **§ 32 odst. 1 písm. c) – podněcování k nenávisti z důvodu rasy, barvy pleti, víry a náboženství či příslušnosti k národnostní nebo etnické menšině**
- **§ 32 odst. 1 písm. i) – utvrzování stereotypních předsudků týkajících se etnických, náboženských nebo rasových menšin**
- **§ 32 odst. 1 písm. b) – povinnost zajistit, aby vysílané pořady nepropagovaly válku nebo nelíčili krutá nebo jinak nelidská jednání takovým způsobem, který je jejich zlehčováním, omlouváním nebo schvalováním.**
- **§ 32 odst. 1 písm. f) – povinnost bezdůvodně nezobrazovat osoby umírající nebo vystavené těžkému tělesnému nebo duševnímu utrpení způsobem snižujícím lidskou důstojnost.**

Druhým úkolem monitoringu je zjistit, jaký **mediální obraz** událostí spojených s tematikou migrace jednotlivá média vytvářejí. Přičemž je logické, že tento analytický úkol se do značné míry překrývá s vyhodnocováním objektivit a vyváženosti dle požadavků § 31 odst. 3 zákona o vysílání. Analýza bude zkoumat, jak média pojednávají události rámuje. Mediální rámce vytvářejí podmínky a determinují formy interpretace obsahu příjemci obsahu. Jinými slovy, prostřednictvím mediálních rámců mohou média předkládat divákům a posluchačům již předdefinované závěry. Příjemce je směřován k určitému konkrétnímu chápání a hodnocení sdělované informace. Volbou rámce je možné stejné události a skutečnosti reprezentovat zcela odlišným způsobem. Záleží na médiu, jaká fakta, postoje, souvislosti či hodnoty zvýznamní, zamlčí, nebo znehodnotí a tím dosáhne určitého, zamýšleného vyznění.

Monitoring by měl odhalit, jakým způsobem česká média s tématem pracují a zda v určitých ohledech nesehávají. Měl by zjistit, zda média k tématu přistupují koncepčně se snahou poskytovat komplexní informační a analytický servis, či zda je jejich přístup při informování spíše nahodilý, neuvědomělý, reflektující jen momentální závažnost (či mediální atraktivitu) aktuálních událostí. Analytické výstupy

by měly rovněž zhodnotit, zda při informování o migraci nelze vysledovat určité manipulativní aspekty či rysy předpojatosti.

Monitoring by měl konkrétně zodpovědět následující otázky:

- a) Jaký prostor v rámci zpravodajství a publicistiky sledovaná média v daném období věnovala otázkám migrace?
- b) Nakolik proaktivní byl přístup média pro získávání materiálu a pro zajištění pestrosti a relevance zdrojů? Měla média své reportéry v terénu? Poskytovala vyjádření široké škále relevantních názorů, včetně expertů na různé problematiky související s migrací? Poskytovala média vyjádření samotných migrantů? Byla práce se zdroji transparentní? Byly informace adekvátně ověřovány a sdělovány?
- c) Jaká témata byla nastolována v jednotlivých sledovaných pořadech? Nejsou některá témata, s migrací související, přehlížena nebo marginalizována? Nejsou naopak určitá fakta či postoje médiu upřednostňovány? Dostávají diváci a posluchači dostatek informací nejen o aktuálních událostech, ale rovněž o jejich příčinách a souvislostech?
- d) Jaké specifické prostředky média při informování užívají? Jak pracují se symboly? Věnují pozornost i konkrétním lidským příběhům? Nemají tendenci přenášet informování od věcné roviny do emocionální, resp. tendenci k bulvarizaci zpravodajství?

METODIKA VÝZKUMU

Předmětem analýzy programu Český rozhlas Radiožurnál byly následující pořady odvysílané v období od 28. 3. 2016 – 17. 4. 2016.

Zpravodajství:

- Hlavní zprávy (konkrétně relace v 6:00, 9:00, 12:00 a 18:00 hod ve všední dny, od 8:00 a 18:00 hod. v sobotu a od 18:00 hod. v neděli)
- Zprávy (víkendové relace od 6:00 a 12:00 hod. a od 8:00 hod. v neděli)

Rozhovory, publicistika a diskuse

- Dvacet minut Radiožurnálu
- Host Radiožurnálu
- Ranní interview

Publicistické a zpravodajsko-publicistické vstupy v rámci vysílání

- (Víkendový) Ranní Radiožurnál
- Dopolední Radiožurnál
- (Víkendový) Odpolední Radiožurnál
- Víkendový polední Radiožurnál
- Večerní Radiožurnál

Základní soubor výzkumu tvoří všechny zpravodajské a publicistické příspěvky týkající se jakýmkoli způsobem migrace, včetně navazující agendy jako např. dění v Sýrii, činnost tzv. Islámského státu, terorismus, dopravní situace související s hrozbou terorismu, islám jako takový apod., které byly odvysílány ve sledovaných pořadech v období od 28. 3. 2016 do 17. 4. 2016.

K dosažení cílů výzkumu a zodpovězení výše zmíněných otázek jsme aplikovali kombinaci kvantitativní obsahové analýzy a kvalitativní textuální analýzy.

Jako základní analytickou jednotku jsme zvolili příspěvek, v němž došla být letmé, leč explicitní zmínky migrace (resp. příspěvky navazující agendy). Příspěvek jsme vymezili jako stopu, která je jednoznačně oddělena od předcházejícího a následujícího příspěvku.

V první fázi výzkumu jsme příspěvky kvantifikovali pomocí obsahové analýzy. Výše uvedené otázky jsme operacionalizovali tak, aby zvolené indikátory umožnily „měřit“ objektivitu a vyváženost příspěvků. Na úrovni jednoho příspěvku jsme sledovali např. jeho důležitost v rámci relace, témata a rámce příspěvku, zmínky vztahující se k migraci a migrantům, informační zdroje či způsob reprezentace migrantů. V další fázi analýzy jsme data podrobili kvalitativnímu posouzení.

V případě tří publicistických pořadů jsme pak kvantitativní část vynechali, neboť svou povahou byly kvantitativně neporovnatelné a v sledovaném období se jednalo pouze o několik relevantních vydání, která jsme analyzovali odděleně.

ZPRAVODAJSKÉ RELACE ČRO RADIOŽURNÁL

Program Český rozhlas Radiožurnál vysílá zpravodajské relace každou půl hodinu, ráno dokonce každých 15 minut. Kromě běžných zpravodajských relací vysílá 6x denně ve všední dny, 3x v sobotu a 1x v neděli rozšířenou relaci Hlavní zprávy, a sice v časech od 6:00, 7:00, 8:00, 9:00, 12:00 a 18:00 hod. ve všední dny, od 7:00, 8:00 a 18:00 hod. v sobotu a od 18:00 hod. v neděli.

Tato analýza se zaměřila na čtyři relace denně, konkrétně na Hlavní zprávy od 6:00, 9:00, 12:00 a 18:00 ve všední dny, na Zprávy od 6:00, 12:00 a Hlavní zprávy od 8:00 a 18:00 v sobotu a na Zprávy od 6:00, 8:00, 12:00 a Hlavní zprávy v 18:00 v neděli. Ve sledovaných 84 relacích zaznělo od 28. 3. 2016 do 17. 4. 2016 celkem 529 zpravodajských příspěvků,¹ z nichž se 62 týkalo migrace a 51 navazující agendy.

Kódovány byly všechny příspěvky, které obsahovaly buď jedinou zmínku o migraci, a rovněž příspěvky z navazující agendy, tedy ty, jež se bezprostředně týkaly migrace, aniž by ji explicitně jmenovaly.² Jejich konkrétnímu zaměření se věnuje kapitola Tematická agenda. Příspěvky dotýkající se otázky migrace a příspěvky s navazující agendou byly kódovány zvlášť a jako takové také pojednávány v oddělených podkapitolách.

Zastoupení příspěvků s migrační tematikou a navazující agendou je obdobné jako v případě minulé analýzy programu Český rozhlas Radiožurnál. Výrazně se však proměnil poměr mezi příspěvků, v nichž migrace došla explicitní zmínky a příspěvků z navazující agendy.

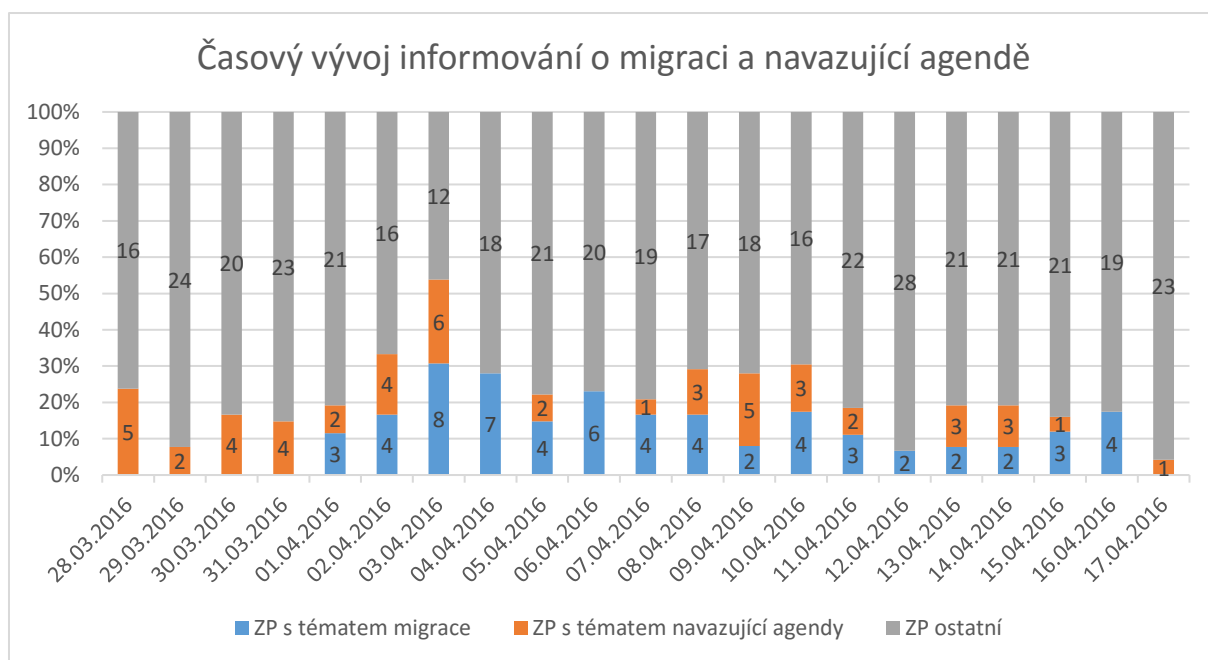
	počet	podíl
Počet zpravodajských příspěvků s migrační tematikou, resp. s navazující agendou / podíl z celku	113	21,4%
Počet ostatních zpravodajských příspěvků / podíl z celku	416	78,6%
Počet zpravodajských příspěvků celkem / celek	529	100,0%

Ve sledovaném období rozložení příspěvků kolísalo, a to obzvlášť oddělíme-li od sebe příspěvky s navazující agendou resp. s migrační tematikou.

Proto v tomto případě uvádíme graf znázorňující časový vývoj informování o migraci, resp. navazující agendě v jiné podobě, než v případě předchozí analýzy:

¹ Do součtu nebyly zahrnuty příspěvky sportovní, dopravní a předpověď počasí. Na Českém rozhlasu Radiožurnál je zpravodajství odděleno od sportovních zpráv zvukovým předělem, rozlišení tedy bylo naprosto zřetelné.

² Jsme si vědomi, že sám klíč, kterým jsme určovali, zda příspěvek zařadit do navazující agendy, či nikoli, do značné míry ovlivnil výslednou podobu analýzy.

Kromě počtu samotných příspěvků lze zastoupení zpráv s uprchlickou tematikou poměřovat i z hlediska stopáže. Výše uvedená tabulka naznačuje, že podíl zpravodajských příspěvků s migrační tematikou a navazující agendou je mírně nižší, než tomu bylo při absolutním součtu zpravodajských příspěvků. To je ovšem do značné míry zapříčiněno způsobem zaznamenávání stopáže: Relace byly měřeny od začátku znělky do znělky ohlašující sportovní zpravodajství. Zahrnovaly tak kromě znělky úvodní i zvukové předěly mezi jednotlivými zprávami, slogany zpravodajských relací a přehled zpráv. To je tedy třeba mít na paměti při pohledu na poměrnou část stopáže, kterou ze sledovaných relací zaujímal zpravodajství věnované migrační tematice. Nejednalo se o podíl z čistého zpravodajství, nýbrž z celku, jehož nedílnou a nezanedbatelnou součástí jsou právě i ony „metatexty“, které ovšem do jednotlivých zpravodajských příspěvků nezasahují a relativně tak snižují jejich zastoupení ve stopáži. Ostatně průměrná délka zpravodajských příspěvků s migrační tematikou nebo navazující agendou činila 50 vteřin, časově se tedy rozhodně nejednalo o tematiku ve zpravodajství upozaděnou.

	stopáž	podíl
Stopáž zpravodajských příspěvků s migrační tematikou, resp. navazující agendou / podíl z celku	1:33:32	18,4%
Stopáž ostatních zpravodajských příspěvků / podíl z celku	6:53:29	81,6%
Stopáž zpravodajských příspěvků celkem / celek	8:27:01	100,0%

Co se žánrového ukotvení týče, všechny zpravodajské příspěvky vycházely ze čtené zprávy, přečtené redaktorem, který tou kterou relací provázel. Ve většině případů je ovšem doplňovala reportáž a ve více než 40% také citace. Citací je v tomto případě méně puštěných záznamů rozličných vyjádření osob mimo redakci – nejčastěji politiků, zástupců různých institucí atd.

žánry obsažené v příspěvcích	počet	podíl
citace, reportáž, čtená zpráva	50	44,2%
reportáž, čtená zpráva	38	33,6%
citace, čtená zpráva	17	15,0%
čtená zpráva	8	7,1%

	ZP s migrační tematikou	podíl
headline	28	45,2%
bez headlinu	34	54,8%

	ZP navazující agendy	podíl
headline	22	43,1%
bez headlinu	29	56,9%

Z celkového počtu 62 zpravodajských příspěvků s migrační tematikou jich 28 (tedy 45,2 %) mělo zastoupení v přehledu zpráv, který uvozuje každou zpravodajskou relaci. Uvážíme-li, že tyto přehledy obvykle předjímají dvě až tři zprávy z následující relace, čítající 3 – 9 zpravodajských příspěvků (ve sledovaném období byl průměrný počet příspěvků v analyzovaných relacích 6,3), jedná se o zastoupení mírně nadprůměrné. Rovněž byly do jedné relace příležitostně zařazeny i dva zpravodajské příspěvky s migrační tematikou, resp. s navazující agendou (průměrně bylo v jedné relaci téměř 1,3 takových příspěvků), přičemž headline v takových případech měl obvykle pouze jeden z těchto příspěvků. I z toho tedy vyplývá, jaký význam provozovatel tematicke ve vysílání přisoudil. Zpravodajské příspěvky navazující agendy pak byly častěji zařazovány do druhé půlky zpravodajství (i proto, že se z větší části jednalo o zpravodajství zahraniční, a to geograficky poměrně vzdálené). Výše uvedené tabulky zachycují poměr mezi zpravodajskými příspěvky s headlinem a bez headlinu a poměrné zastoupení zpravodajských příspěvků věnovaných migraci v úvodním přehledu napovídá, za jak důležité toto téma redakce ve sledovaném období považovala. Z posluchačského hlediska rovněž uvažme, že zprávy s headlinem zazníjí v dané relaci vlastně dvakrát, byť poprvé ve velmi zkrácené podobě. Tato analýza potom nezachytila občasné shrnutí zpráv bezprostředně předcházející časovému znamení. Má funkci jakési upoutávky a shrnutí podstatných bodů reportáže a může se tak stát, že v deseti minutách vysílání kolem celé hodiny zazní alespoň v hrubých obrysech jedna informace třikrát.

Následující tabulky nabízejí přehled obecných témat jednotlivých příspěvků s headlinem, pořadí zhruba odpovídá rozložení obecných témat u všech zpravodajských příspěvků (viz kapitolu Tematická agenda).

obecné téma ZP s migrační tematikou	počet
kauza iráckých křesťanů	18

EU politika	7
migrace/migranti v Evropě	1
na cestě z Evropy	1
zahraniční	1

obecné téma ZP s navazující agendou	počet
terorismus	18
domácí	3
výchozí země	1

Při kódování jsme sledovali i pořadí, v němž zpravodajské příspěvky s uprchlickou tematikou zazněly. Rozložení částečně odpovídá pravděpodobnostním zákonitostem a průměrnému počtu příspěvků na relaci (6,3).

Jak je z tabulky zřejmé, nejčastěji příspěvky zmiňující migraci zaujímaly v relacích první a druhé, resp. čtvrté místo, v pořadí příspěvků s migrační tematikou tedy došlo oproti předchozí analýze k mírnému posunu. Kromě obvyklého rozložení tematické agendy (tedy vysílání domácích zpráv³ před zahraničními) hraje svou roli i délka relace, která v dopoledních hodinách nikoli výjimečně čítala pouze čtyři příspěvky, zatímco Hlavní zprávy od 12, resp. 18 hodin mívaly 7 – 9 příspěvků.

pořadí příspěvku s tematikou migrace	počet	podíl
1	13	21,0%
2	13	21,0%
3	8	12,9%
4	12	19,4%
5	5	8,1%
6	10	16,1%
7	1	1,6%
celkem příspěvků	62	100,0%

Jak stojí již výše, poněkud jiná situace byla u zpravodajských příspěvků věnujících se navazující agendě – vzhledem k tematickému zařazení do zahraničněpolitického zpravodajství,⁴ které obvykle bývá zařazováno ke konci relace, se příspěvky navazující agendy častěji objevovaly na pozdějších místech, než tomu bylo u příspěvků s explicitní zmínkou migrace.

pořadí příspěvku navazující agendy	počet	podíl
1	3	5,9%

³ Do nichž se řadilo například mimořádně frekventované téma kauzy iráckých křesťanů.

⁴ Ať už se jednalo o téma terorismu, situaci ve výchozích zemích atd.

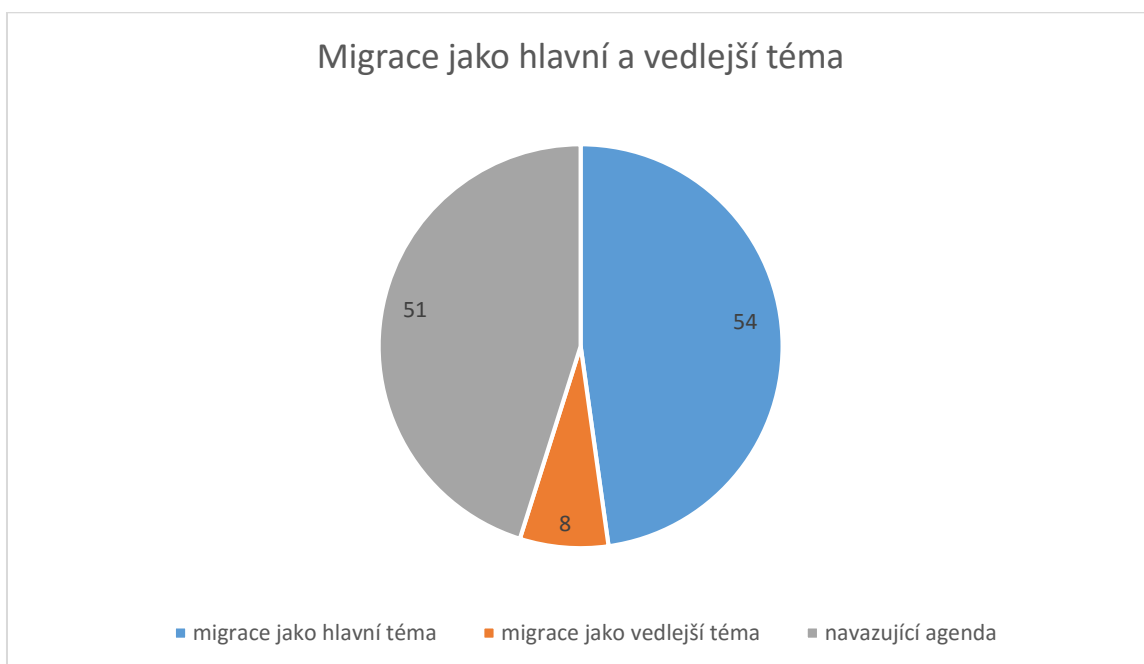
2	7	13,7%
3	7	13,7%
4	15	29,4%
5	14	27,5%
6	2	3,9%
7	3	5,9%
celkem příspěvků	51	100,0%

TEMATICKÁ AGENDA

Klíčem pro zachycení zprávy do kódování byla jakákoli zmínka o migraci a zařazeny byly rovněž příspěvky v uších posluchače s migrací související, byť nevysoveně.

V rozložení tematické agendy došlo oproti předchozí analýze k zásadnímu posunu v poměrném zastoupení zpravodajských příspěvků, v nichž byla migrace explicitně, byť letmo zmíněna, a těch, které se věnovaly nějakému z témat zařazených do navazující agendy. Těmto příspěvkům se věnují zvláštní, oddělené podkapitoly. Ve srovnání s předchozími výsledky kleslo rovněž na polovinu poměrné zastoupení příspěvků, v nichž byla migrace pouze vedlejším tématem – v sledovaném materiálu splňovalo tuto definici 7,1% z kódovaných zpravodajských příspěvků.

Následující graf zachycuje skladbu kódovaných zpravodajských příspěvků:

Témata zpravodajských příspěvků s migrační tematikou

Jednotlivé příspěvky jsme, na úrovni celého zpravodajského příspěvku, tedy spíše obecného než konkrétního tématu, posuzovali rovněž z hlediska toho, zda zachycují „problémy migrantů,“ či „problémy s migranty,“ přičemž jeden příspěvek mohl splňovat kritéria jedné, obou, nebo také žádné kategorie. Podobně jako v předchozím sledovaném období převažovaly příspěvky zachycující „problémy s migranty“ spíše nežli „problémy migrantů“, v dané tematické agendě byla obzvlášť patrná hrubost tohoto rozdělení, resp. jeho obtížné přiřazení ke komplikovanějším příspěvkům s jemnějšími obsahovými nuancemi a nejednoznačným vyzněním. Proto nelze této sledované proměnné přikládat příliš velkou váhu.

	ANO	NE
problémy s migranty	43	19
problémy migrantů	21	41

Obecné téma vystihuje nejvýraznější, hlavní linii příspěvku, byť i v této kategorii by často bylo lze přiřadit jeden příspěvek k více tématům.

Jak je zřejmé z níže uvedené tabulky jednoznačně převažovaly zpravodajské příspěvky pojednávající kauzu iráckých křesťanů. Ve sledovaném období se situace vyvíjela den ode dne, část Iráčanů se rozhodla odcestovat do Německa, s čímž souvisely příspěvky pojednávající o úředních dopadech a postupech po tomto přesunu následujících, jakož i zprávy o zatčení českých řidičů, kteří je přes hranice vezli. Kauza měla i politický rozměr, a to jak zahraničněpolitický (který vyplýval z jednání německých a českých úřadů), tak vnitropolitický, kdy se vláda České republiky rozhodla pozastavit další podporu projektu Nadačního fondu Generace 21. Rovněž se objevovaly příspěvky o dalších Iráčanech, kteří se rozhodli opustit Českou republiku, případně se vrátit zpět do Iráku. V posledních dnech pak redakce popisovala situaci těch, kteří naopak opětovně požádali o azyl na území České republiky. Zpravodajství se zevrubně zabíralo organizační a úřední stránkou věci.

Druhé nejzastoupenější obecné téma „na cestě z Evropy“ se dotýkalo dohody mezi Evropskou unií a Tureckem a její realizací, čtvrté nejčastější „migrace/migranti v Evropě“ pak napjaté situaci v provizorním táboře u Idomeni.

S výjimkou příspěvku o ustavování hraničních kontrol v Brennerském průsmyku a informaci o počtu příchozích migrantů do Německa se všechny příspěvky „EU politiky“ týkaly kvót na přerozdělování migrantů, resp. postoje různých členských států k nim.

Dva ze tří příspěvků zařazených do obecného tématu „zahraniční“ popisovaly návštěvu papeže Františka na ostrově Lesbos, jeden pak soudní proces s mužem, který v říjnu 2015 zaútočil na nynější primátorku Kolína nad Rýnem.

Bližší určené zahraniční obecné téma „hledání řešení pro situaci ve výchozích zemích“ se pak ve všech třech případech týkalo parlamentních voleb v Sýrii.

Oba příspěvky z kategorie „domácí“ se týkaly bezpečnostních složek – jeden informoval o vojenském cvičení na hranicích,⁵ druhý o školení policistů na „jednání s případnými muslimskými imigranty“.⁶

TÉMA obecně	počet	podíl
kauza iráckých křesťanů	28	45,2%
na cestě z Evropy	11	17,7%
EU politika	10	16,1%
migrace/migranti v Evropě	5	8,1%
hledání řešení pro situaci ve výchozích zemích	3	4,8%
zahraniční	3	4,8%

⁵ 150 vojáků cvičí na Moravě obranu státních hranic, odvysíláno 5. 4. 2016 v relaci od 12:00 hod.

⁶ Čeští policisté se připravují na jednání s případnými muslimskými imigranty, odvysíláno 6. 4. 2016 v relaci od 9:00 hod.

domácí	2	3,2%
--------	---	------

Při kódování zpravodajských příspěvků jsme vycházeli z rozdělení na obecné a konkrétní téma, přičemž zatímco obecné téma měl každý zpravodajský příspěvek právě jedno, konkrétních témat mohl obsáhnout více, proto počet konkrétních témat, která se v sledovaném materiálu vyskytla, neodpovídá celkovému počtu příspěvků.

TÉMA konkrétně	počet	podíl
organizační aspekty	36	58,1%
kauza iráckých křesťanů	29	46,8%
migranti na území ČR	24	38,7%
politické aspekty	20	32,3%
postoj české politiky	17	27,4%
Řecko - situace	15	24,2%
vracení migrantů do Turecka	11	17,7%
zařízení pro migranty	11	17,7%
nasazení bezpečnostních složek	10	16,1%
kvóty	8	12,9%
Německo - situace	8	12,9%
Turecko - situace	7	11,3%
ochrana a uzavírání hranic	7	11,3%
Makedonie - situace	6	9,7%
odpor migrantů	6	9,7%
situace na hranicích	6	9,7%
vyklízení tábora u Idomeni	6	9,7%
balkánská trasa - uzavření	6	9,7%
hledání řešení pro situaci v Evropě	5	8,1%
výchozí země - podmínky v nich	5	8,1%
návrat do vlasti	4	6,5%
pomoc migrantům	4	6,5%
Sýrie - situace	4	6,5%
občanská válka	3	4,8%
volby v Sýrii	3	4,8%
mírová jednání	2	3,2%
návštěva papeže Františka na Lesbu	2	3,2%
zahraniční politika	2	3,2%
doprava	1	1,6%
terorismus	1	1,6%
tzv. Islámský stát	1	1,6%
vojenské cvičení	1	1,6%

První tři, resp. prvních pět, témat spolu bylo velmi úzce propojených – organizační aspekty byly nejdůležitější stránkou příspěvků pojednávajících kauzu iráckých křesťanů, které se současně obvykle dotýkalo i tématu „migranti na území České republiky“, resp. politických aspektů migrace a postoje českých politických představitelů.⁷

Mimořádné zastoupení kauzy iráckých křesťanů je samo o sobě poněkud problematické, uvážíme-li prostor, který jí redakce věnovala, v sledovaných relacích poněkud na úkor jiných aspektů migrační tematiky, ovšem je nutno zdůraznit, že i samo pojednávání této kauzy redakce nahlížela z různých úhlů a snažila se o komplexní zachycení jednoho tématu.

Další velkou tematickou skupinu tvořila opět konkrétní témata po sobě následující, totiž situace související s migrací v Řecku, vracením migrantů do Turecka, zařízeními pro migranty a nasazením bezpečnostních složek. Jednalo se o příspěvky popisující peripetie při zavádění smlouvy mezi EU a Tureckem do praxe, tedy snahy o deportování migrantů do Turecka, důsledky uzavření balkánské trasy (další poměrně důležité konkrétní téma), události na řecko-makedonské hranici, resp. v okolí Idomeni. U Idomeni došlo právě k nasazení bezpečnostních složek, o jejichž oprávněnosti vedli spory představitelé Řecka a Makedonie. V této souvislosti rovněž zaznělo jedno z nejsilněji zabarvených témat „odpor migrantů“, které reportéři Českého rozhlasu v Řecku sledovali jak vzhledem k vyklízení tábora, tak uzavírání hranic a deportaci migrantů do Turecka. Jak zazní i v souvislosti s rámci, resp. způsobem zobrazování migrantů, přestože zachycovaly ožehavé problémy, příspěvky zachovávaly potřebnou zpravodajskou věcnost.

Ačkoli mnohá konkrétní témata měla svou obvyklou oblast, v níž docházela zmínky, mnohdy se ocitla i mimo tuto oblast – například téma rozličných zařízení pro migranty (a situaci v nich) se věnovaly právě zmiňované příspěvky popisující vyklízení tábora u Idomeni a podmínky na Lesbu, ale také dva příspěvky popisující dočasná útočiště iráckých křesťanů.

Významného zastoupení politického rozměru migrace jsme se již dotkli, většinou se týkalo unijní politiky, zhusta hledání řešení pro situaci v Evropě (reorganizace azylové politiky, zavádění kvót – další velmi důležité téma), s nímž souvisí i příspěvky popisující plány deportace migrantů do Turecka v rámci dohody mezi Brusel a Ankarou. Jak v souvislosti s kauzou iráckých křesťanů, tak s kvótami pak často získávali slovo středoevropští politici včetně českých. Jejich postoj ovšem doplňovalo stanovisko unijních institucí nebo představitelů jiných států, takže posluchač měl prostor k utvoření vlastního názoru na věc.

Dva případy, v nichž šlo spíše o politiku jako takovou, nežli o politické aspekty související s migrací, byly pak označeny „zahraniční politika“ – šlo o jednání českých a polských politických představitelů na různá témata a o nezdařený atentát na Henriettu Rekerovou.

Obvyklá geograficky definovaná témata (situace v ČR, Řecku, Německu, Turecku, Makedonii a Sýrii) potom doplňují celkový přehled spíše pro ono zeměpisné ukotvení – je na nich vidět zřetelný posun oproti předchozí analýze – například zcela chybí dříve velmi frekventované Maďarsko či Srbsko. Tento posun v agendě spíš svědčí o vývoji událostí, vysílání reportéru na jiná, ovšem neméně důležitá, místa apod.

Tři témata pokrývala v souvislosti s migrací významný topos hranic – jednalo se o nejneutrálnější „situaci na hranicích“ (která v sobě ovšem skrývala i ony výše popsané bouřlivé události), a pociťovaná potřeba hranice uzavírat a chránit (sloučená nakonec do jednoho tématu) – tato potřeba se netýkala

---

⁷ Výhradně s kauzou iráckých také souviselo téma „návratu do vlasti,“ které vyplynulo z touhy některých Iráčanů po domovině.

pouze uzavření balkánské cesty, nýbrž i středoevropského prostoru – cvičení armády na hranicích ČR,⁸ výcvik českých policistů na jednání s případnými migranty, zavádění hraničních kontrol v Brennerském průsmyku.

„Pomoc migrantům“ tematizovaly dva příspěvky věnované kauze iráckých křesťanů a dva návštěvě papeže Františka na Lesbu (která současně tvořila samostatné téma).

Slaběji zastoupená témata na konci tabulky se z velké části týkají týchž příspěvků – například série reportáží Roberta Mikoláše ze Sýrie, v nichž se dotkl jak obecně situace v Sýrii, tak mírových jednání, občanské války, ale i tzv. Islámského státu.⁹ Jak zazní ještě v dalších kapitolách, tyto reportáže byly důležitým obohacením migračního diskurzu ve sledovaných zpravodajských relacích. Tvořily páteř příspěvků o bezútěšných podmínkách ve výchozích zemích, doplňoval je pouze příspěvek o sporném postupu Turecka při vracení migrantů do Sýrie.¹⁰ Pouze tušení situace ve výchozích zemích v sobě pak skrývalo již zmíněné téma „návratu do vlasti.“

V navazující agendě poměrně významné téma „doprava“ se objevilo v příspěvcích s migrační tematikou pouze jednou, a to v souvislosti s ošetřováním průjezdu Brennerským průsmykem a jednoznačně nejdůležitější téma navazující agendy „terorismus“ se projevil pouze v souvislosti s volbami v Sýrii a terorizování země tzv. Islámským státem.

Pohled na tematickou strukturu zpravodajských příspěvků s migrační tematikou nenasvědčuje tomu, že by ve sledovaném období došlo na programu Český rozhlas Radiožurnál k porušení zákona č. 231/2001 Sb.

Témata zpravodajských příspěvků navazující agendy

V případě příspěvků s navazující agendou není relevantní sledování kategorií „problémy s migranty/problémy migrantů“, protože migranti nedošli v těchto příspěvcích zmínky, proto ani příspěvky neobsahovaly explicitní vyjádření vztahu, který tyto kategorie vyjadřují.

Přes 90 % příspěvků navazující agendy se týkalo zahraničí, pouze pět pojednávalo téma z domácího prostředí, konkrétně dva soudní procesy: jeden související s šířením knihy *Základy tauhídu* a druhý ve věci nenávislných výroků proti muslimům, které na Internetu uveřejni Martin Konvička. Ve všech pěti případech se tedy příspěvky nějakým způsobem dotkly islámu.

Jednoznačně nejzastoupenější navazující téma „terorismus“ souviselo s útoky na bruselském letišti, které bezprostředně předcházely sledovanému období. Navzdory atraktivitě tématu byly příspěvky pojaty střídavě a nesenáčně, týkaly se spíše organizačních aspektů věci – například redakce sledovala aktuální informace o opětovném otevření letiště Zaventem, průběh vyšetřování (a to nejen útoků v Bruselu, ale i v Paříži atd.), zavádění bezpečnostních opatření apod.

Do kategorie „výchozí země“ byly řazeny i příspěvky pojednávající o situaci Sýrii, Jemenu, ale i Egyptě, jakkoli posledně jmenovaný stát má mezní postavení, obě zprávy z Egypta se ovšem věnovaly

---

⁸ Sem se řadí také jedinkrát zastoupené konkrétní téma „vojenské cvičení“.

⁹ Redakce důsledně dodržuje toto označení.

¹⁰ Turecko údajně v posledních měsících donutilo tisíce uprchlíků k návratu do Sýrie, odvysíláno 2. 4. 2016 v relaci od 8:00 hod.

bouřlivému vývoji v zemi, konkrétně procesu s Husní Mubarakem a protivládním bouřím v Káhiře, jež následovalo hromadné zatýkání.

Dva příspěvky zařazené do kategorie „hledání řešení pro situaci ve výchozích zemích“ doplňují tutéž kategorii v příspěvcích s migrační tematikou, neboť i tyto se dotkly probíhajících parlamentních voleb v Sýrii, ovšem jejich těžiště spočívalo v mírových jednáních v Ženevě, na nichž čelní světoví diplomaté usilovali o uklidnění situace v Sýrii.

TÉMA obecně	počet	podíl
terorismus	38	74,5%
výchozí země	6	11,8%
domácí	5	9,8%
hledání řešení pro situaci ve výchozích zemích	2	3,9%

Rozložení konkrétních témat odpovídá již popsané skladbě témat obecných. Příspěvky věnované terorismu pokrývají poměrně širokou škálu souvisejících témat – na samé hranici zařazení do této kategorie byl například příspěvek o žalobě USA proti společnosti Apple, v níž šlo o umožnění přístupu k datům v zařízeních, a to právě v souvislosti s bojem proti terorismu.

Toto frekventované téma, tedy „obrana proti terorismu“, zahrnovalo jak zprávy o úspěšném boji proti terorismu (tedy včasné odhalení plánovaných útoků, resp. rozkrývání vazeb v rámci vyšetřování), tak kupříkladu zprávy z kongresu o jaderné bezpečnosti, z pařížského maratonu, či o uzavření amsterodamského letiště kvůli nálezu podezřelého balíčku. Velmi často se tyto příspěvky věnovaly i „bezpečnostním opatřením“, tedy nikoli dlouhodobé a plánované strategii v boji proti terorismu, ale praktickým a konkrétním opatřením činěným především v souvislosti s hojně navštěvovanými akcemi nebo potenciálně ohroženými místy.

Nejčastěji zmiňovaným místem, jež zasluhuje zvláštní bezpečnostní režim, bylo právě bruselské letiště Zaventem, přičemž příspěvky související s tímto útokem činily bezmála polovinu z příspěvků navazující agendy. K tomuto tématu mělo blízko i třetí nejčtenější téma, totiž „vyšetřování“, které se pouze ve čtyřech případech (vydání knihy Základy tauhídu, stažení žaloby proti společnosti Apple a pokus o sebevražedný atentát v Rusku) netýkalo bruselských, resp. pařížských útoků.

Do obecné kategorie „terorismus“ se rovněž řadil příspěvek popisující „demonstraci proti terorismu“, která se konala v Bruselu a Belgičané i muslimského vyznání v ní dávali najevo nesouhlas s terorismem a nenávisť.

Sledované zpravodajské relace zpracovávaly příspěvky navazující agendy střízlivě, a to i přes ožehavost a citlivost témat. I v tomto případě tak nelze než shrnout, že ani příspěvky navazující agendy se neprohřešily proti zákonu č. 231/2001 Sb.

TÉMA konkrétně	počet	podíl
obrana proti terorismu	24	47,1%
bruselské útoky	22	43,1%
vyšetřování atd.	17	33,3%
teroristické útoky	16	31,4%

doprava	12	23,5%
bezpečnostní opatření	11	21,6%
Sýrie - situace	5	9,8%
výchozí země	5	9,8%
občanská válka	4	7,8%
reakce Evropanů	4	7,8%
tzv. Islámský stát	4	7,8%
obnova zničených památek v Sýrii	3	5,9%
proces s Martinem Konvičkou	3	5,9%
zahraniční politika	3	5,9%
arabské jaro/dozvuky	4	7,8%
kauza knihy Základy tauhídu	2	3,9%
mírová jednání	2	3,9%
demonstrace proti terorismu	1	2,0%
reakce muslimů	1	2,0%
reakce oběti	1	2,0%
Turecko - situace	1	2,0%
volby v Sýrii	1	2,0%
žaloba USA proti Apple	1	2,0%

AKTÉŘI ZPRAVODAJSKÝCH PŘÍSPĚVKŮ

Ve sledovaných zpravodajských příspěvcích s migrační tematikou bylo okódováno celkem 795 aktérů, tedy průměrně bezmála 13 aktérů (12,8) na příspěvek.

Jako aktéři byly kódovány subjekty, které v jednotlivých zpravodajských příspěvcích zazněly, a to i pokud jejich role v příspěvku nebyla vysloveně činná, tedy označení „aktér“ by nebylo zcela přesné.

Jak je zřejmé, ve sledovaném obsahu zřetelně převažovali coby aktéři samotní migranti. Je to zcela logický důsledek výběru relevantních příspěvků. Rovněž zastoupení členských států Evropské unie, resp. politických představitelů a patřičných institucí nelze označit za překvapivé. Mimo obecněji pojatou kategorii „instituce“ jsme vyčlenili výrazněji zastoupené bezpečnostní složky různých států, které zaujaly čtvrté místo.

Pátým nejzastoupenějším aktérem byli političtí představitelé, a to jak tuzemští, tak zahraniční. Jejich konkrétní skladbu lze vyčíst z níže uvedené tabulky obsahující úplný výpis aktérů a souvisejících témat.

Výrazněji než v případě předchozí analýzy byly zastoupené neziskové a nevládní organizace, což způsobila pozornost věnovaná kauze iráckých křesťanů, neboť ve spojitosti s ní byl často zmiňován Nadační fond Generace 21, který přílet Iráčanů do České republiky zorganizoval, v souvislosti s vývojem událostí ovšem kromě zástupců fondu získali prostor i zástupci jiných organizací. Pouze v osmi případech z 37 byli aktéři zastupující neziskové a nevládní organizace zmíněni v jiné souvislosti, a sice s vrácením migrantů do Turecka, resp. vyklíčením tábora poblíž Idomeni.

Kromě zemí Evropské unie byly častými aktéry i jiné státy, z nich asijské, evropské a africké jsou rozčleněny dle kontinentů, Turecko a Makedonie pak sdílejí kategorii společnou, nazvanou prostě „stát“. Rozličné země byly kódovány jako aktéři, neboť označení jednotlivých států se stávala ve zpravodajství metonymickými figurami, které obvykle zastupovaly politické představitele s rozhodující mocí toho kterého státu, tušení jakési státní identity, či příslušnosti, méně často pak obyvatelstvo toho kterého území. Stejně označený konkrétní aktér se tak mohl ocitnout v různých obecných kategoriích, podle toho, jaký význam ono konkrétní označení neslo.

Kategorie „občané“ v sobě zahrnovala de facto každého plurálního aktéra, který nebyl identifikovatelný s jinou z přesněji formulovaných obecných kategorií – jednalo se tak o obyvatele měst, stejně jako o aktivisty a dobrovolníky, příznivce určitých společenských názorů, „voliče“, případně Syřany,¹¹ ale také o zástupce soukromého sektoru – kupříkladu řecké hoteliéry nebo zástupce dopravní firmy, kteří převáželi irácké křesťany z České republiky do Německa.

Oproti předchozím analýzám byl ve všech případech aktérem zařazeným do kategorie „církve“ papež František a všechny příspěvky se týkaly jeho návštěvy na ostrově Lesbos.

K méně častým obecným kategoriím odkazujeme na rozšířenou tabulku zahrnující i konkrétní výpis aktérů, resp. témat, v souvislosti s nimiž byli tito zmíněni.

obecná kategorie aktérů	počet	podíl
migranti	292	36,7%
instituce	145	18,2%

¹¹ Další případ, v němž týž aktér mohl být zařazen do dvou obecných kategorií – Syřané byli převážně identifikováni jako migranti, ovšem v souvislosti s parlamentními volbami v Sýrii se jednalo o voliče. Ty, kteří zůstali v zemi, a pro účely analýzy jsme je proto identifikovali jako občany.

EU stát	99	12,5%
bezpečnostní složky	61	7,7%
politik	59	7,4%
nevládní/neziskové organizace	37	4,7%
Asie stát	34	4,3%
občané	29	3,6%
stát	20	2,5%
církev	5	0,6%
tzv. Islámský stát	5	0,6%
Afrika stát	4	0,5%
odborník	3	0,4%
atentátník	1	0,1%
média	1	0,1%

Následující tabulka rozšiřuje výše uvedený přehled o konkrétní aktéry a jejich četnost a o tematickou agendu, která se k nim ve sledovaných relacích vázala.

Témata jsou mezi jednotlivými aktéry rozložena nepřekvapivě – zatímco některé kategorie aktérů jsou natolik obecné, že se vyskytují téměř ve všech tématech (politici představitelé, občané, migranti), někteří aktéři jsou úžeji spjati s určitým tématem. Nejvýrazněji se tato provázanost projevuje u kategorie „bezpečnostních složek,“ „církev“ a „tzv. Islámského státu“.

Kategorii „migranti“ se vzhledem k její šíři i významu pro tuto analýzu věnuje zvláštní podkapitola a tabulka.

aktér / obecné určení aktéra	počet	v souvislosti s tématem
Afrika stát	4	uzavírání hranic 1x vracení migrantů do Turecka 3x
Afrika	1	
Alžírsko	1	
Maroko	2	
Asie stát	34	kauza iráckých křesťanů 18x mírová jednání 1x volby v Sýrii 2x vracení migrantů do Turecka 12x vyklízení uprchlického tábora 1x
Afghánistán	3	
Bangladéš	2	
Irák	17	
Kurdistán	1	
Pákistán	3	
Saudská Arábie	1	
Srí Lanka	2	
Sýrie	5	
atentátník	1	zahraniční politika 1x
Frank S.	1	
bezpečnostní složky	61	domácí (bezpečnostní složky se seznamují s muslimskou kulturou) 2x kauza iráckých křesťanů 33x vojenské cvičení 3x
150 členů agentury Frontex	1	
150 vojáků (ČR)	1	
200 policistů	1	

400 policistů Frontex	1	vracení migrantů do Turecka 10x vyklízení uprchlického tábora 13x	
armáda Makedonie	1		
členové Frontexu	2		
Daněk Libor	1		
Frontex	1		
policie	4		
policie cizinecká	2		
policie ČR	15		
policie Makedonie	9		
policie Německo	13		
policie Řecko	3		
Rendlová Kateřina	3		
silný policejní doprovod	1		
Šulc Jan	1		
vojáci	1		
církev	5	návštěva papeže Františka na Lesbu 5x	
papež František	5		
EU stát	99	kauza iráckých křesťanů 58x kvóty 13x návštěva papeže Františka na Lesbu 3x příchod migrantů do Německa 2x uzavírání hranic 4x vracení migrantů do Turecka 15x vyklízení uprchlického tábora 4x	
Česká republika	30		
EU stát	9		
Evropa	1		
evropské státy stavějící plot	1		
Itálie	2		
Německo	31		
Polsko	1		
Rakousko	2		
Řecko	19		
Švédsko	2		
západní Evropa	1		
instituce	145		kauza iráckých křesťanů 45x kvóty 41x mírová jednání 4x návštěva papeže Františka na Lesbu 5x příchod migrantů do Německa 4x uzavírání hranic 4x volby v Sýrii 6x vracení migrantů do Turecka 26x vyklízení uprchlického tábora 7x zahraniční politika 3x
Brno	3		
čeští ministři	1		
Česká republika	6		
de Mistura Staffan	3		
dohoda mezi EU a Tureckem	11		
Dublinské dohody	1		
Evropská komise	10		
Evropský parlament	1		
Evropská unie	5		
EU stát	1		
hraniční kontroly	1		
Hyšplerová Veronika	2		
Kiritsis Giorgos	1		
kvóty	14		
Makedonie	1		

migrační návrhy Evropské komise	1	
Ministerstvo vnitra	11	
Německo	5	
OSN	2	
Parlament Sýrie	2	
plánované deportace	2	
Plate Tobias	1	
plot	1	
Polsko	1	
polští ministři	1	
pražská část	1	
radnice Jihlava	1	
Rakousko	3	
Spolkové ministerstvo vnitra	1	
Spolkový úřad pro migraci	1	
starosta Mytilini	1	
tábor uprchlický	2	
tábory oficiální	1	
tábory pro běžence	1	
Timmermans Frans	1	
Turecko	2	
uprchlický tábor Moria	2	
Úřad vysokého komisaře OSN pro uprchlíky	1	
úřady ČR	6	
úřady Německo	2	
úřady Řecko	6	
úřady Sýrie	1	
uzavření balkánské cesty / makedonsko-řecké hranice	5	
V4	1	
Vláda ČR	7	
Vláda Německo	2	
Vláda Polsko	2	
vláda přechodná Sýrie	1	
Vláda Rakousko	1	
Vláda Řecko	2	
volební komise	1	
zařízení v Zastávce u Brna	1	
zástupkyně vedení přístavu	1	
migranti	292	
Afghánci	1	domácí (bezpečnostní složky se seznamují s muslimskou kulturou) 3x
běženci	25	kauza iráckých křesťanů 144x
cizinci	9	kvóty 25x
dítě/děti	6	návštěva papeže Františka na Lesbu 16x

ilegální uprchlické tábory	1	příchod migrantů do Německa 2x uzavírání hranic 3x vojenské cvičení 1x volby v Sýrii 4x vracení migrantů do Turecka 62x vyklízení uprchlického tábora 30x zahraniční politika 2x
imigranti	1	
Iráčané	13	
krize	5	
křesťané	14	
lidé	21	
lidé (Sýrie)	1	
matka	1	
migrace	1	
migrační trasy	2	
migrační vlna	1	
migranti	43	
mladíci	1	
muslim	1	
muži	2	
nejstarší	1	
nezletilí běženci	1	
občané	2	
oni	8	
osoby	3	
Pákistánci	2	
palestinský uprchlický tábor Jarmúk	1	
policie	1	
prarodiče	1	
příliv migrantů	1	
rodina	6	
Sabih Jono	1	
skupina	4	
Syřané	4	
tábor provizorní Idomeni	2	
tábor uprchlický	2	
uprchlíci	96	
utečenci	2	
útočníci	1	
žadatelé o azyl	2	
žena/ženy	2	
nevládní/neziskové organizace	37	kauza iráckých křesťanů 29x vracení migrantů do Turecka 7x vyklízení uprchlického tábora 1x
aktivisté	1	
Amnesty International	2	
Armáda spásy	3	
Čížinský Pavel	1	
dobrovolníci	1	
lidé z Centra multikulturního vzdělávání	1	
Makovička Miroslav	1	
Mezinárodní organizace pro migraci	2	

Multikulturní centrum Praha	1	
Nadační fond Generace 21	13	
několik členů humanitárních organizací	1	
nevládní organizace	2	
Rozumek Martin	1	
ředitelka Centra pomoci cizincům	1	
Schroth Jan	1	
Sládková Lucie	1	
Talafant Jan	3	
zaměstnanci Centra pomoci cizincům	1	
občané	29	
aktivisté	1	
asi třetina Syřanů	1	
dobrovolníci	2	
dva čeští řidiči autobusu	1	
dva řidiči brněnského dopravce	2	
Kovář Jan	1	
lidé	1	
lidé (Sýrie)	2	
obyvatelé	1	
obyvatelé (Sýrie)	1	
obyvatelé Řecka	1	
paní Neli	1	
Pokorný František	1	
pravcoví extremisté	1	
provozovatel ubytovny v Okrouhlíku	1	
příbuzní, kteří ve vlasti zůstali	1	
řeční hoteliéři	1	
řidiči autobusu	2	
soukromé osoby	1	
soukromí dárci	1	
Syřané	2	
voliči	1	
zadržený řidič autobusu	2	
odborník	3	
lékaři	1	
odborníci	1	
odborníci, kteří migranty vybírali	1	
politik	59	
Asad Bašár	5	
Bělobrádek Pavel	1	
čeští ministři	2	
ČR	1	
de Maiziére Thomas	2	
europoslanci	1	
		kauza iráckých křesťanů 14x návštěva papeže Františka na Lesbu 1x uzavírání hranic 1x volby v Sýrii 8x vracení migrantů do Turecka 4x zahraniční politika 1x
		domácí (bezpečnostní složky se seznamují s muslimskou kulturou) 1x kauza iráckých křesťanů 1x vyklízení uprchlického tábora 1x
		kauza iráckých křesťanů 18x kvóty 17x mírová jednání 3x návštěva papeže Františka na Lesbu 3x příchod migrantů do Německa 1x uzavírání hranic 2x volby v Sýrii 10x vyklízení uprchlického tábora 1x

Fischer Heinz	2	zahraniční politika 4x
Hašek Michal	1	
Chovanec Milan	13	
Kalousek Miroslav	1	
kandidáti v syrských volbách	1	
ministři vnitra EU	1	
ODS	1	
Pavlopulos Prokopis	1	
politici, kteří znají situaci obyčejných lidí, ti, co usilují o konec války a nastolení míru (Sýrie)	1	
pošští ministři	1	
představitelé syrského režimu	1	
Rekerová Henriette	1	
Sanders Bernie	1	
Si Ťin-pching	1	
Sobotka Bohuslav	7	
syrská opozice	5	
Szydłová Beata	2	
Timmermans Frans	1	
Tsipras Alexis	2	
Vokřál Petr	1	
Zeman Miloš	2	
stát	20	vracení migrantů do Turecka 15x vyklízení uprchlického tábora 5x
Makedonie	6	
Turecko	14	
tzv. Islámský stát	5	volby v Sýrii 5x
islamisté	3	
teroristé z tzv. Islámského státu a fronty al-Nusrá	1	
tzv. Islámský stát	1	
média	1	kauza iráckých křesťanů 1x
novináři	1	

aktér obecně	chybí	ambivalentní	negativní	pozitivní	celkem
Afrika stát	4	0	0	0	4
Asie stát	34	0	0	0	34
atentátník	1	0	0	0	1
bezpečnostní složky	59	0	2	0	61
církev	5	0	0	0	5
EU stát	95	0	2	2	99
instituce	123	1	20	1	145
migranti	267	4	10	11	292

nevládní/neziskové organizace	36	1	0	0	37
občané	28	0	0	1	29
odborník	3	0	0	0	3
politik	55	0	2	2	59
stát	19	0	1	0	20
tzv. Islámský stát	3	0	2	0	5
média	1	0	0	0	1

Z níže uvedeného grafu je snad jasněji než z přehledové tabulky zřetelné, že u většiny aktérů jednoznačně převažovalo neutrální hodnocení, či přesněji řečeno hodnocení žádné.

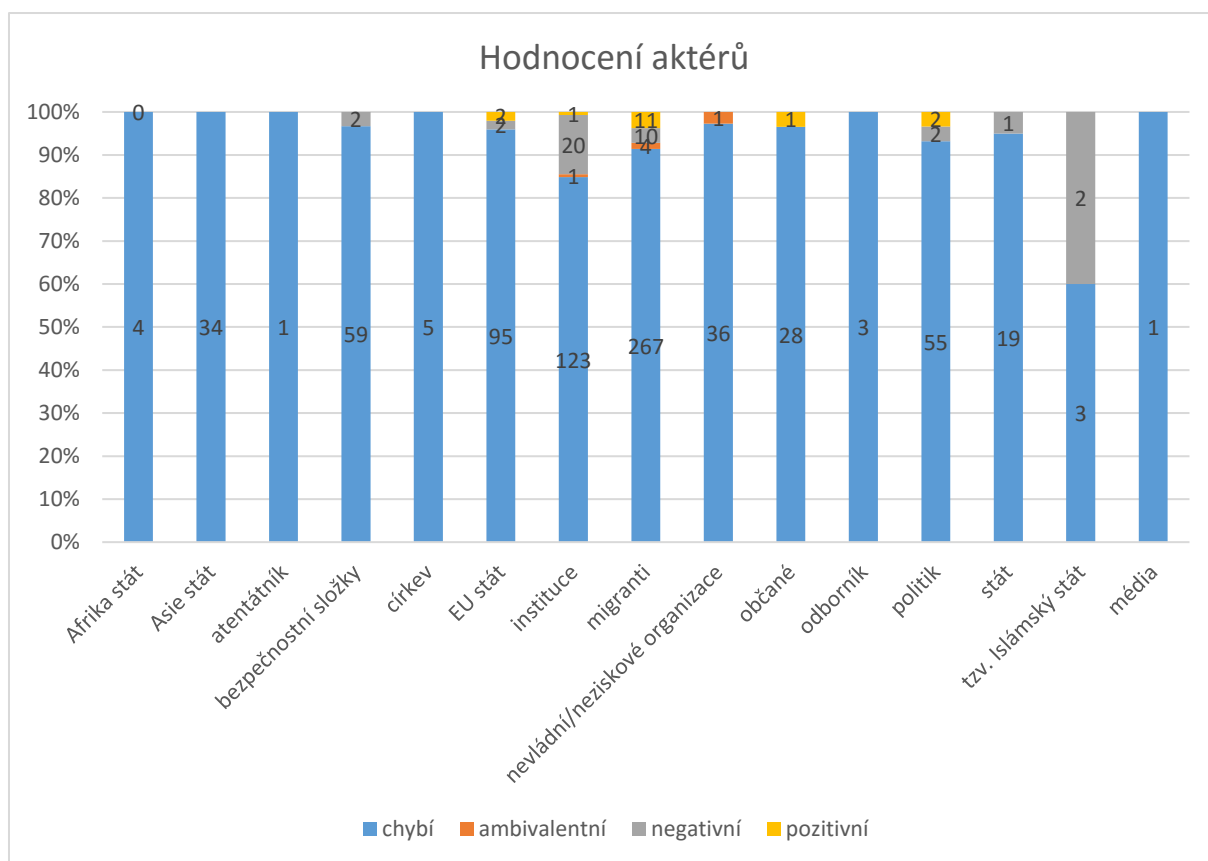
Nutno dodat, že autorem hodnocení většinou nebývala redakce – z celkového počtu 62 hodnocení aktérů byla jejich původcem redakce pouze sedmkrát,¹² ve většině případů hodnotili aktéry ti, kteří sami byli aktéry příspěvků. Někdy pak obsahoval příspěvek hodnocení aktérů vzájemné, z jednoho příspěvku tak vyplynulo sice více než jedno hodnocení, ale jeho celková vyváženost zůstala zachována.

Pouhých šest ambivalentních hodnocení vyplynulo z příspěvků dvojí agendy, tedy kauzy iráckých křesťanů a kvót. Ve čtyřech případech byli autory hodnocení politici (Miroslav Kalousek, Miloš Zeman, Heinz Fischer a Michal Hašek), hodnocení se týkalo jak migrantů, tak institucí (Vláda ČR) a organizací (Nadační fond Generace 21).

Negativní hodnocení nemigrantských aktérů vyplývalo výhradně z politické sféry a s ní souvisejících aktérů, a to jak na straně hodnocených, tak hodnotících. Jednoznačně nejčastěji negativně hodnocené byly instituce – s jasnou převahou vedly „kvóty“ na přerozdělování migrantů coby „aktér“, které negativně hodnotili převážně středoevropští politici a příležitostně se takové hodnocení současně přeneslo i na evropské instituce. Další, spíše různými lidskoprávními organizacemi, kritizovanou institucí byla dohoda mezi EU a Tureckem o předávání migrantů, resp. uzavírání hranic a balkánské cesty. Negativně byli rovněž různými místními mluvčími a aktéry hodnoceni jak islamisté, tak zástupci oficiálního režimu.

Sám Bašar Asád byl potom hodnocen jak negativně, tak pozitivně, další pozitivní hodnocení politického aktéra také souviselo se syrskými volbami – blíže neidentifikovaný Syřan Robertu Mikolášovi v reportáži říkal, že by vítal příchod „politiků, kteří znají situaci obyčejných lidí, ti, co usilují o konec války a nastolení míru“. Další tři pozitivní hodnocení se vztahovala na územní celky, resp. jejich institucionální podobu – dvakrát kladně hodnotili v souvislosti s nasazením v péči o migranty Řecko řečtí mluvčí (Giorgos Kiritsis a Alexis Tsipras), jednou Martin Rozumek z Organizace pro pomoc uprchlíkům oceňoval za totéž město Brno.

¹² Ve všech případech se jednalo o hodnocení migrantů při vyklizení tábora u Idomeni, čemuž se šířeji věnuje další zvláštní část této kapitoly - Migranti jako aktéři zpravodajských příspěvků s migrační tematikou.

Migranti jako aktéři zpravodajských příspěvků s migrační tematikou

Jak stojí již výše, nejzastoupenější kategorií aktérů byli migranti. Byli aktérem 292, čili více než třetiny výpovědí. Tento součet zahrnuje i synonymní označení migrantů, tedy několik různých označení migrantů v téže výpovědi.

Jak je zřetelné z níže uvedené tabulky, tematická agenda výpovědí s aktérem z obecné kategorie „migranti“ byla obdobná, jako v celku všech výpovědí. Nutno v této souvislosti opět připomenout, že pokud byli byt v jedné větě migranti označení různými slovy, kódovali jsme každé označení jednotlivě, což mohlo poněkud zkreslit přesný obraz o zastoupenosti té které tematické agendy.

migranti jako aktéři v souvislosti s tématem	počet	podíl ¹³
kauza iráckých křesťanů	144	49,3%
vracení migrantů do Turecka	62	21,2%
vyklízení tábora u Idomeni	30	10,3%
kvóty	25	8,6%
návštěva papeže Františka na Lesbu	16	5,5%
volby v Sýrii	4	1,4%

¹³ Jedná se poměrné zastoupení z celku výpovědí, které měly jako aktéra migranta. Nikoli tedy o poměrné zastoupení z celku výpovědí, jako tomu bylo v případě aktérů příspěvků s migrační tematikou obecně.

domácí	3	1,0%
uzavírání hranic	3	1,0%
zahraniční politika	2	0,7%
příchod migrantů do Německa	2	0,7%
vojenské cvičení	1	0,3%

Analýza se snažila zachytit i konkrétní výrazy, které redakce ve sledovaných relacích používala pro označení uprchlíků. Samotná volba termínu je v těchto choulostivých případech významunosa, neboť jednotlivá slova s sebou v některých případech nesou určité emocionální zabarvení, či konkrétní asociace.

Ze samotných textů je zřetelné, že zastoupení jednotlivých slov svým způsobem utvářela i obvyklá žurnalistická stylistika, která se systematicky snaží vyhýbat opakování téhož slova ve zprávě. Ve většině zpráv, v nichž hráli uprchlíci hlavní úlohu, a tedy byli častěji zmiňováni, se tak vystřídal hned několik různých označení. Jak je z tabulky patrné, nejčastěji byli migranti nazýváni uprchlíky, slovo migranti následovalo s určitým odstupem. Příčinou jasné převahy termínu „uprchlík“ je opět zastoupení příspěvků věnovaných kauze iráckých křesťanů, jejichž status uprchlíka byl zřejmý. Druhý nejčastější termín pak byli „migranti“, následování „běženci“, „lidmi“, „křesťany“ a „Iráčany“, což opětovně ukazuje, jak se tato kauza odrazila i ve frekvenci konkrétních pojmenování migrantů.

označení migrantů coby aktérů	počet	podíl
Afghánci	1	0,3%
běženci	26	8,9%
cizinci	9	3,1%
dítě/děti	6	2,1%
imigranti	1	0,3%
Iráčané	13	4,5%
krize	5	1,7%
křesťané	14	4,8%
lidé	21	7,2%
lidé (Sýrie)	1	0,3%
matka	1	0,3%
migrace	1	0,3%
migranti	43	14,7%
mladíci	1	0,3%
muslim	1	0,3%
muži	2	0,7%
nejstarší	1	0,3%
občané	2	0,7%
oni	8	2,7%
osoby	3	1,0%
Pákistánci	2	0,7%
policie	1	0,3%
prarodiče	1	0,3%

příliv migrantů	1	0,3%
rodina	6	2,1%
Sabih Jono	1	0,3%
skupina	4	1,4%
Syřané	4	1,4%
tábory (ilegální, uprchlické, Idomeni, Jarmúk)	6	2,1%
trasy migrační	2	0,7%
uprchlíci	96	32,9%
utečenci	2	0,7%
útočníci	1	0,3%
vlna migrační	1	0,3%
žadatelé o azyl	2	0,7%
žena/ženy	2	0,7%

Oproti předchozí analýze se sice výrazně neproměnila substantiva, jimiž jsou migranti označováni, ale došlo k zásadnímu posunu v přívlastcích, jak je zřejmé z následující tabulky. Až na sporadické výjimky vymizely číslovky vysokých hodnot označující počet příchozích do Evropy, což jednoznačně plyne z odlišné tematické agendy, která se vyskytovala ve zpravodajských sledovaných relacích daného období.

V ojedinělých případech byly přívlastky nositelem takového emočního zabarvení, že byla celá výpověď kódována jako negativní vůči migrantům, a to třeba v případě označení „agresivní mladíci z řad běženců, běženci se pokusili násilně překročit hranice, nejagresivnější migranti“. Tato označení ovšem vyplývala z kontextu událostí v táboře u Idomeni, nešlo o vychýlení, které by implikovalo prohřešek proti zákonu. Ze způsobu, jakým redakce migranty označovala, je patrná snaha o faktické informování a nikoli o prvoplánové vzbuzování emocí.

Níže uvedená tabulka představuje úplný přehled termínů (v případě nutnosti i celé úryvky z vět), jimiž byli migranti ve sledovaném období označováni. Ačkoli by bylo nepochybně přínosné data z ní detailněji zpracovat a roztřídit, jednalo by se spíše o obecnou analýzu obsahu, zohledňující význam konkrétního označování, nicméně z hlediska dodržování zákona lze i bez takové analýzy shrnout, že se provozovatel v tomto bodě porušení zákona nedopustil.

označení migrantů / migrace	výskyt
"jde prakticky jenom o muže, neviděl jsem zatím žádnou ženu"	1
10 uprchlíků	1
12 iráckých uprchlíků	1
12 migrantů	1
12 000 běženců	1
12tisícový provizorní tábor	1
13 milionů lidí na útěku	1
131 běženců	1
150 lidí, zatím jich přišlo 90	1
16 křesťanských uprchlíků z Iráku	3
17 000 migrantů	1

170 000 uprchlíků	1
20 000 migrantů	1
200 běženců, hlavně z Pákistánu a Afghánistánu	1
25 iráckých uprchlíků	1
25 iráckých uprchlíků, kteří v Česku odmítli azyl a vydali se do Německa	1
25 Iráčanů	1
25 Iráčanů zadržovaných v Německu	1
25 křesťanských uprchlíků	4
25 křesťanských uprchlíků z Iráku	4
25 uprchlíků ubytovaných v Okrouhlíku u Jihlavy	1
25 z nich	1
3 muslimské rodiny s dětmi	1
4 miliony takzvaných vnitřních uprchlíků	1
53 tisíc uprchlíků	1
56 iráckých křesťanů	1
63letý Sabih Jono	1
66 migrantů většinou z Afghánistánu. Ve všech případech šlo o muže	1
750 uprchlíků	1
8 členů rodiny, manžel jedné z žen se rozhodl v brněnském hostelu zůstat	1
8 iráckých křesťanů	1
8 křesťanů	1
8 lidí	1
8 ze 24 iráckých křesťanů, kteří našli zázemí v Brně	1
89 křesťanů z Iráku	1
8členná irácká rodina	1
90 000 migrantů	1
90 lidí, 25 z nich odejde do Německa, přestože získali mezinárodní ochranu, 8 se rozhodne vrátit do Iráku,	1
90 tisíc žadatelů o azyl	1
90členná skupiny	1
Afghánci	2
agresivní mladíci z řad běženců	1
běženci	9
běženci se pokusili násilně překročit hranice	1
běženci z Pákistánu	1
celá rodina	1
cizinci	8
část uprchlíků z provizorního tábora Idomeni	1
dalších 16 iráckých uprchlíků	1
dalších 25 běženců, kteří požadují vrátit zpátky své pasy	1
dalších 60 křesťanů	1
dalších několik desítek utečenců	1
desítky Pákistánců z ilegálního tábora	1
desítky uprchlíků, kteří zablokovali přístavní komunikaci	1
děti	1

divoký uprchlický tábor	1
dospělí z řad uprchlíků	1
druhá žena, která drží nemluvně zabalené v teplé žluté dece	1
ekonomičtí migranti	1
hrstka lidí	1
Iráčané	5
Iráčané	3
iráčtí běženci	3
iráčtí běženci	2
iráčtí křesťané	7
iráčtí migranti	2
iráčtí uprchlíci	9
iráčtí uprchlíci, kteří odjeli z Česka do Německa	1
křesťané	1
křesťanští běženci	1
křesťanští iráčtí uprchlíci	1
křesťanští uprchlíci	1
křesťanští uprchlíci z Iráku	4
lidé	8
lidé pocházející z válkou postižených zemí	1
lidé potřebující pomoc	1
lidé z Bangladéše, Maroka nebo Srí Lanky	1
matka dvou malých dětí	1
mezi migranty byli i dva Syřané, kteří se dobrovolně rozhodli pro návrat	1
migrace	1
migrační krize	2
migrační trasa	2
migrační vlna	1
migranti	24
mladí migranti, kteří se dopoledne pokusili o takové sporadické provokace	1
muslim	1
na 17 000 uprchlíků	1
na 500 běženců	1
na 52 000 utečenců	1
na 53 000 lidí z Blízkého východu a Afriky. Ti chtějí pokračovat dál do západní Evropy.	1
násilní útočníci	1
nejagresivnější migranti	1
několik desítek lidí z řad migrantů	1
několik stovek migrantů	1
nelegální migranti	1
nelegální uprchlíci	1
nelegální uprchlík	1
nezletilí běženci, kteří do Řecka často připluli na vlastní pěst	1
omezený počet běženců	1

oni	4
osoby	3
Pákistánci	1
palestinský uprchlický tábor Jarmúk	1
počet migrantů, kteří by tudy mohli do Rakouska přijít z Itálie po uzavření takzvané balkánské trasy	1
prarodiče	1
problém migrace	1
provizorní tábor u Idomeni	1
první skupina migrantů	1
první skupina migrantů, kteří se do Řecka dostali nelegálně	1
přes 10 000 lidí	1
přes 200 lidí především z Pákistánu a Afghánistánu	1
převážně mladí migranti z uprchlického tábora v Idomeni	1
případní muslimští imigranti	1
rodina iráckých uprchlíků	1
rodiny	1
rodiny s dětmi	1
skupina	3
skupina 16 křesťanských uprchlíků z Iráku	1
skupina 25 iráckých migrantů	2
skupina 25 Iráčanů	2
skupina 25 křesťanských uprchlíků z Iráku	1
skupina 25 lidí z Iráku zadržených o víkendu v Německu	1
skupina iráckých občanů	2
skupina iráckých uprchlíků	4
skupina křesťanských uprchlíků	1
skupina lidí	1
skupina lidí z Iráku	1
skupina osmi iráckých křesťanů	1
skupina pětadvaceti Iráčanů	1
skupina uprchlíků z Iráku	1
skupina včetně nemluvněte zabaleného do tlusté žluté deky	1
skupina, která pobývala v Brně	1
skupinka 25 iráckých uprchlíků	1
skupinka uprchlíků	1
skuteční uprchlíci	2
status azylantů	3
stovky lidí	1
stovky lidí, převážně ze Sýrie	1
stovky migrantů	3
Syřané	3
Syřané, kteří utekli za hranice	1
Syřané, kteří v Řecku nepožádali o azyl	1
tábor uprchlický	3

tábory pro běžence	1
ti migranti, kteří na řecké ostrovy připluli z tureckého území po 20. březnu a nezískali azyl	1
ti, co utekli před islamisty	1
uprchlíci	38
uprchlíci převážně z Pákistánu, Maroka a Bangladéše	1
uprchlíci z krizových oblastí	1
uprchlíci z válečných oblastí	1
uprchlická krize	3
uprchlické tábory v Idomeni a v přístavu Pireus	1
uprchlický tábor	4
uprchlík	1
velký nápor migrantů	1
velký příliv běženců	1
velký příliv migrantů	2
většina běženců, kteří mají být postupně deportováni, pocházejí podle zdejší policie z Pákistánu, Bangladéše, Maroka, Srí Lanky, Afghánistánu a Alžírsko	1
většina z běženců umístěných v našem táboře, tedy asi 2700	1
víc jak 10 000 lidí	1
víc než stovka uprchlíků	1
více než 220, naopak deportováno jich dosud bylo pouze 202	1
více než 4000 migrantů	1
všichni migranti, kteří na řecké ostrovy přicestovali z tureckého území	1
zbytek uprchlíků	1
zhruba stovka lidí	1
žadatelé o azyl z válečných oblastí	1

Jak je patrné z grafu, i více než 90 % aktérů-migrantů nebylo nijak hodnoceno, pouze u necelých devíti procent výpovědí, jejichž aktéry byli migranti, bylo lze hovořit o nějakém hodnocení: v 1,4 % ambivalentním, 3,4 % negativním a 3,8 % pozitivním.

Původcem dvou ambivalentních hodnocení jsou politici – konkrétně prezidenti České republiky a Rakouska Miloš Zeman a Heinz Fischer, v obou případech šlo o otázku kvót a do výpovědí vnesl zabarvení postoj obou zemí k tomuto řešení situace v Evropě. Druhé téma, které vyvolalo ambivalentně laděné výpovědi, byla kauza iráckých křesťanů, přičemž autory nezřejmého hodnocení byli Ministerstvo vnitra coby instituce řešící organizační aspekty kauzy, a Martin Rozumek z Organizace pro pomoc uprchlíkům.

Téměř stejný počet výpovědí pak obsahovalo negativní, resp. pozitivní hodnocení aktérů z kategorie migranti. Původcem sedmi z desíti negativních hodnocení byla redakce, jednalo se bez výjimky o reportáže z uprchlického tábora poblíž Idomeni, přičemž hodnotící příznak vycházel ze zvolených adjektiv („agresivní, nejagresivnější“), v jednom případě i substantiva „útočníci“, jimiž reportér popisoval jednání zbouřivších se migrantů. Ve sledovaném období zastupoval redakci na řecko-makedonské hranici Petr Vavrouška, jeho příspěvek tak vycházel přímo ze situace na místě:

Dobry podvečer, tak před polednem skutečně zaútočily stovky migrantů na hraniční plot oddělující Řecko a Makedonii. Na pěti místech se skupince uprchlíků podařilo tu ostatnou zábranu narušit, zhruba stovka lidí se dostala za hranice, ale okamžitě je zadržela makedonská policie. Ta se v pak maximálním počtu přesunula sem na hranici a

několik hodin čelila útokům převážně mladých migrantů z uprchlického tábora v Idomeni. Makedonská policie musela použít vodní děla, stovky slzných a ohlušujících granátů, dokonce střílela do těch nejagresivnějších migrantů také slznými kapslemi. V pohotovosti byla přímo tady na hranici také česká policie, která tady v počtu zhruba třiceti lidí vypomáhá makedonským kolegům, několik desítek lidí z řad migrantů museli ošetřit lékaři po zásahu hlavně tedy tím slzným plynem.¹⁴

Tento popis však nelze označit za příznak nezákonné nevyváženosti či neobjektivity, v dalším příspěvku věnovaném témuž tématu navíc reportér předestřel i dvojí pohled na zásah bezpečnostních složek proti migrantům:

Řecký prezident označil zásah makedonské policie za nepřijatelný, tvrdě odsoudil použití slzného plynu a ohlušujících granátů. Makedonská strana ale argumentuje, že to bylo nevyhnutelné a k ochraně hranice před agresivními mladíky z řad běženců jediné možné řešení, naopak Makedonci kritizují řeckou policii, že jen nečinně všemu přihlížela a proti násilným útočníkům nějak nezasáhla. Uprchlíci tady v táboře si dnes potyčky s policií odpustili proti včerejšímu zásahu a použitím slzných granátů a kapslí protestovali.¹⁵

Tři negativní hodnocení migrantů pak nepocházela od redakce, nýbrž od jiných mluvčích, resp. aktérů, konkrétně od „Franka S.“ – muže, který zaútočil na nynější primátorku Kolína nad Rýnem, jehož motivací byl dle redakce mj. právě nesouhlas s vstřícným postojem vůči migrantům, který politička zastává. Dvě negativní hodnocení pak pocházela z úst „paní Neli“, Řekyně, která popisovala soužití místních s migranty na ostrově Lesbos: „My jim chceme pomoci, už mnohokrát jsme jim pomohli, ale bojíme se dalších násilností. Syřané jsou hodně přátelští, ale Afghánci a Pákistánci už takoví nejsou. Vidíte, jak na Syřany v táborech útočí.“¹⁶ Tato výpověď v sobě tedy zahrnovala jak negativní, tak pozitivní hodnocení migrantů – zatímco „Afghánci a Pákistánci“ byli hodnoceni negativně, „Syřané“ pozitivně.

Rovněž původcem všech dalších pozitivních hodnocení byli mimoredakční mluvčí nebo aktéři. Kromě „paní Neli“ se k pozitivnímu vztahu Řeků k migrantům vyjádřil i Alexis Tsipras, šest výpovědí s pozitivním hodnocením vůči uprchlíkům se vázalo k papeži Františkovi při příležitosti jeho návštěvy na Lesbu, jedna k Henriettě Rekerové, již zmíněné kolínské primátorce, a autorem jedenáctého kladného hodnocení, v tomto případě iráckých křesťanů přišedších do České republiky, byl Miroslav Kalousek.

Jak je zřejmé z grafu i výše uvedeného, výpovědí, které by obsahovaly hodnocení aktérů z kategorie migranti, bylo ve sledovaných relacích poskrovnu a v jejich ladění panovala rovnováha.

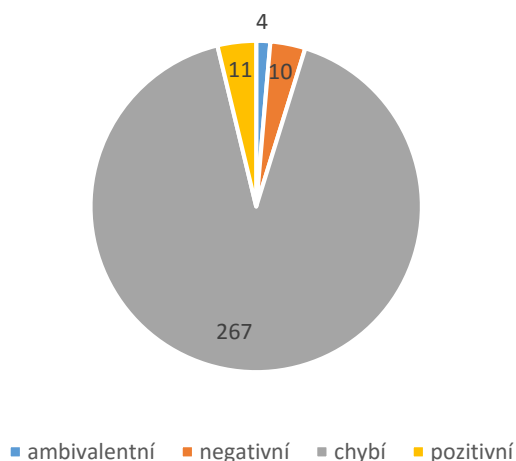
Ani v jednom z případů pak hodnocením jednotlivých aktérů nijak neutrpěla celková vyváženost příspěvku, stejně jako byla zachována žánrová čistota zpravodajství – tedy vysloveně hodnotící komentáře se ve zpravodajství nevyskytovaly, jednalo se pouze o citace jednotlivých aktérů a mluvčích, které ovšem redakce potřebně vyvažovala.

¹⁴ Na hranicích mezi Řeckem a Makedonií dnes létaly kameny a granáty se slzným plynem, odvysíláno 10. 4. 2016 v relaci od 18:00 hod.

¹⁵ Řecko a Makedonie se dostaly do sporu kvůli postupu makedonské policie proti migrantům poblíž Idomeni, odvysíláno 11. 4. 2016 v relaci od 18:00 hod.

¹⁶ První deportace běženců chystá Řecko a Turecko, odvysíláno 3. 4. 2016 v relaci od 18:00 hod.

Hodnocení aktérů z obecné kategorie migranti

Oproti předchozí analýze jsme tentokrát i u zpravodajských příspěvků zkoumali způsob, jak byli migranti zobrazováni, tedy jaký koncept migranta se v daných příspěvcích objevil, nikoli jaké bylo konkrétní označení.

V jednom příspěvku s migrační tematikou mohlo být současně několik různých konceptů migranta, minimálně však alespoň jeden.

Jak je patrné z níže uvedené tabulky, hlavním rysem, který zobrazení migrantů spojuje je určitá pasivita, byť nikoli z vlastního popudu. Uvážíme-li, že v tématech a rámcích převažovaly příspěvky věnované organizačním aspektům migrace, zastoupení migrantů coby „předmětu přesunů a v rukách úřadů“ nepřekvapuje – vyskytovalo se téměř ve všech příspěvcích souvisejících s kauzou iráckých křesťanů, událostmi u Idomeni apod. Coby žadatelé o azyl byli migranti kódováni poměrně často napříč všemi tématy, ovšem v případě kauzy iráckých křesťanů se nejednou azylová strategie stala klíčovým motivem celého příspěvku.

Jako lidé se svobodnou vůlí se migranti projevovali převážně v téže kauze, kterou ostatně média rozdmýchala právě na základě rozhodnutí migrantů Českou republiku opustit. Sporadicky se pak toto zobrazení vyskytovalo v souvislosti s odporem migrantů proti deportaci do Turecka a jednou v případě probíhajících parlamentních voleb v Sýrii.

Předmětem politických jednání se migranti stávali v souvislosti s kvótami, dohodou mezi Evropskou unií a Tureckem, ale i s kauzou iráckých křesťanů a politických dopadů, které měl odchod části z nich do Německa.

Migranti coby komplikace jsou obdobou stejnojmenného rámce, i v tomto případě se jedná o komplikaci aktuální i potencionální, ať už šlo o irácké křesťany, migranty přítomné v Evropě nebo se do Evropy teprve chystající. Toto zobrazení bylo převážně tušené, nikdy explicitní, podobně jako migranti coby „ne-příjemci“ pomoci, bez výjimky spjatí s kauzou iráckých křesťanů.

Migranti jako příjemci pomoci tvořili přirozenou protiváhu k tématu a rámci pomoci, konkrétně k příspěvkům o návštěvě papeže Františka na Lesbu a o pomoci migrantům na území ČR.

Výjimečně aktivní, ovšem pro posluchače nikoli v pozitivním smyslu, byli „bouřící se migranti“, ve všech šesti případech se jednalo o odpor migrantů na území Řecka, ať už šlo o vyklízení provizorních táborů, prolomení hranic s Makedonií, nebo o deportace do Turecka.

S výjimkou příspěvku o atentátu na nynější primátorku Kolína nad Rýnem se ve sledovaných relacích stávali migranti předmětem sporů politických, a to na evropské úrovni – především kvůli kvótám.

Zobrazení migrantů jako (spíše potenciální) hrozby bylo rovněž velmi implicitní, vyskytovalo se jednou v domácím kontextu (cvičení armády na hranicích ČR), třikrát ve vztahu k událostem na makedonsko-řecké hranici.

V rámci zobrazení migrantů tvoří skupinu podobných konceptů migranti trpící ve výchozích zemích, resp. Evropě (v táborech na ostrově Lesbos), migranti coby lidé vzbuzující oprávněný soucit, resp. nešťastní a sužovaní steskem po domově. Tyto typy zobrazení v některých případech, podobně jako určité výskyty „lidí se svobodnou vůlí“, odpovídaly v předchozí analýze ustavené kategorii „lidé s osobním příběhem“.

Podobně jako v rovině témat se i v zobrazení migrantů radikálně propadla varianta „příchozí“, která se projevila v souvislosti se školením českých policistů, s uzavřením Brennerského průsmyku a statistickými daty zachycujícími počet příchozích migrantů do Německa, což byl také ve sledovaných relacích jediný příspěvek, který zachytil migranty jako masu.

Po třech výskytech mělo zobrazení „uprchlíci – podmínky v domovině“, které vycházelo ze syrských reportáží Roberta Mikoláše, v nichž byli migranti mj. vykresleni jako „zbavení možnosti volby.“

Muslimské vyznání migrantů tematizovaly jen dva příspěvky – již mnohokrát zmiňované školení české policie (původce konceptu migrantů jako „jiných“, odlišných od „nás“, s nimiž je třeba se naučit komunikovat) a návštěva papeže Františka na Lesbu, odkud s sebou do Říma přivezl muslimskou rodinu.

zobrazení migrantů	počet	podíl¹⁷
předmět přesunů	29	46,8%
žadatelé o azyl	26	41,9%
v rukách úřadů	23	37,1%
lidé se svobodou vůli	20	32,3%
předmět politických jednání	16	25,8%
komplikace	12	19,4%
ne-příjemci pomoci	9	14,5%
příjemci pomoci	7	11,3%
bouřící se	6	9,7%
předmět sporů	5	8,1%
hrozba	4	6,5%
nešťastní v Evropě, stesk	4	6,5%
trpící - ve výchozích zemích	4	6,5%
zasluhující soucit	4	6,5%
příchozí	3	4,8%

¹⁷ Jedná se o podíl z celkového počtu příspěvků, nikoli ze sumy různých zobrazení migrantů, kterých v jednom zpravodajském příspěvku mohlo být více.

uprchlíci - podmínky v domovině	3	4,8%
zbavení možnosti volby	3	4,8%
muslimové	2	3,2%
jiní, odlišní, my vs. oni	1	1,6%
masa	1	1,6%
trpící - v Evropě	1	1,6%

MLUVČÍ A ZDROJE ZPRAVODAJSKÝCH PŘÍSPĚVKŮ

Program Český rozhlas Radiožurnál využívá ve svém zpravodajství dosti často přímých citací. Kódovány byly přímé citace nejen v samotném zpravodajském příspěvku, ale i v headlinu, kde se nezdálo také vyskytovaly. Poněkud zkreslující je časté citování zahraničních mluvčích – stopáž jejich promluvy ohraničovala chvíle, kdy poprvé a naposledy zazněl jejich autentický hlas, ovšem tento čas se ne vždy kryl s dobou čteného překladu. Obvykle překlad začínal pár vteřin po hlase mluvčího, který se současně s hlasem redaktora ztišil, a na konci jej naopak o několik vteřin přesahoval. V některých případech se nejednalo o doslovný překlad, ale spíše sumarizaci delší výpovědi, tehdy jsme přímou citaci kódovali jako kratší.

Mluvčí a zdroje byli kódováni pouze v příspěvcích s migrační tematikou, nikoli v navazující agendě.

Nepřímé zdroje

Mezi nepřímo citovanými mluvčími, resp. odkazovanými zdroji převažovali politici, druhou nejčetněji zastoupenou kategorií byly „nevládní/neziskové organizace“, což souvisí například s rolí Nadačního fondu Generace 21 v exponované kauze iráckých křesťanů. Shodných osm výskytů pak měli zástupci institucí, bez výjimky zahraničních, a médií.

mluvčí/zdroj nepřímý	četnost	v souvislosti s tématem
bezpečnostní složky	5	kauza iráckých křesťanů 2x vojenské cvičení 1x vracení migrantů do Turecka 2x
policie Řecko	1	
Rendlová Kateřina	2	
Šulc Jan	1	
zástupce Frontexu	1	
instituce	8	kauza iráckých křesťanů 2x kvóty 1x mírová jednání 2x vracení migrantů do Turecka 3x
de Mistura Staffan	2	
Kyritsis Jorgos	1	
Plate Tobias	1	
Spolkové ministerstvo vnitra	1	
Timmermans Frans	1	
Úřad vysokého komisaře OSN pro uprchlíky	1	
zdroj z řecké vlády	1	
migrant	3	kauza iráckých křesťanů 1x vracení migrantů do Turecka 2x
desítky Pákistánců	1	
anglicky skandující hlasy	1	
uprchlíci	1	
média	8	kauza iráckých křesťanů 5x návštěva papeže Františka na Lesbu 1x vracení migrantů do Turecka 2x
agentura AFP	1	
agentura AP	1	
agentura DPA	1	
Česká televize	3	
TV Prima	2	
neziskové/nevládní organizace	10	kauza iráckých křesťanů 6x

aktivisté	1	na cestě z Evropy 1x vracení migrantů do Turecka 2x vyklízení uprchlického tábora 1x
Amnesty International	2	
Čížinský Pavel	1	
lidé z Centra multikulturního vzdělávání	1	
Nadační fond Generace 21	1	
nevládní organizace	1	
Talafant Jan	3	
občané	3	kauza iráckých křesťanů 2x vracení migrantů do Turecka 1x
Kovář Jan	1	
paní Neli	1	
provozovatel ubytovny v Okrouhlíku	1	
politik	15	kauza iráckých křesťanů 9x kvóty 3x návštěva papeže Františka na Lesbu 1x příchod migrantů do Německa 1x vyklízení uprchlického tábora 1x
de Maiziére Thomas	2	
Fischer Heinz	1	
Chovanec Milan	5	
Kalousek Miroslav	1	
Pavlopulos Prokopis	1	
Sobotka Bohuslav	3	
Tsipras Alexis	1	
Vokřál Petr	1	

Přímé zdroje

V přímo citovaných zdrojích jednoznačně převažovali političtí mluvčí, následováni s velkým odstupem zástupci různých institucí, neziskových a nevládních organizací a bezpečnostních složek. Mezi 13 politiky, jejichž přímá řeč se ve vysílání vyskytla, bylo sedm zahraničních, včetně jednoho zástupce syrské opozice, s nímž na místě hovořil reportér Robert Mikoláš v souvislosti s probíhajícími parlamentními volbami. Cizojazyčné promluvy redakce překládala do češtiny a tento přeložený text pouštěla přes ztišenou kulisu původního hlasu.

Konkrétní témata, v souvislosti s nimiž jednotliví mluvčí promlouvali, nevybočovala z celkové tematické struktury sledovaného celku. Nepřekvapivě se pak určití mluvčí vyjadřovali častěji k určitým tématům – nevládní a neziskové organizace ke kauze iráckých křesťanů, zástupci bezpečnostních složek pak ke kauzám souvisejícím s jejich činností (např. cvičení armády, příprava policistů apod.).

mluvčí/zdroj nepřímý	četnost	v souvislosti s tématem
bezpečnostní složky	6	domácí (bezpečnostní složky se seznamují s muslimskou kulturou) 1x kauza iráckých křesťanů 3x vojenské cvičení 1x vracení migrantů do Turecka 1x
Daněk Libor	1	
Rendlová Kateřina	3	
Šulc Jan	1	
Tsirigotiová Zacharoula	1	
církev	1	návštěva papeže Františka na Lesbu 1x

papež František	1	
instituce	8	kauza iráckých křesťanů 5x
Hyšplerová Veronika	3	kvóty 1x
Kiritsis Giorgos	1	vracení migrantů do Turecka 2x
Němcová Martina	1	
Plate Tobias	1	
Timmermans Frans	1	
zástupkyně vedení přístavu	1	
migrant	3	kauza iráckých křesťanů 1x
Jono Sabih	1	vracení migrantů do Turecka 2x
anglicky skandující hlasy ¹⁸	2	
neziskové/nevládní organizace	8	kauza iráckých křesťanů 7x
Čižinský Pavel	1	na cestě z Evropy 1x
Makovička Miroslav	1	
Rozumek Martin	1	
Schroth Jan	1	
Sládková Lucie	1	
Talafant Jan	3	
občané	5	kauza iráckých křesťanů 2x
Kovář Jan	1	volby v Sýrii 2x
paní Neli	1	vracení migrantů do Turecka 1x
Pokorný František	1	
Syřan	2	
politik	26	uzavírání hranic 2x
Bělobrádek Pavel	2	kauza iráckých křesťanů 12x
de Maiziére Thomas	1	kvóty 5x
Fischer Heinz	2	návštěva papeže Františka na Lesbu 1x
Chálidí Firás	1	příchod migrantů do Německa 1x
Chovanec Milan	8	volby v Sýrii 1x
Kalousek Miroslav	1	zahraniční politika 4x
Mogheriniová Federica	1	
Sobotka Bohuslav	4	
Szydłová Beata	2	
Timmermans Frans	1	
Tsipras Alexis	1	
Vokřál Petr	1	
Zeman Miloš	1	

¹⁸ Jakkoli se nejedná o typickou přímou citaci, hlasy a skandovaná hesla byly v reportáži natolik srozumitelná, že je kódování zachytilo. Zařazení takového zvuku však nelze stavět naroveň úryvku z projevu singulárního mluvčího – na posluchače zcela jinak působí klidný záznam hlasu než reportážní zachycení skandujícího davu. Migrantům, přestože jsou vlastně ústředním tématem kódovaných příspěvků, tak nebyl v přímých citacích poskytnut prostor srovnatelný s jinými mluvčími a aktéry, což má ale své praktické důvody.

Zastoupení stopáže jednotlivých mluvčích pak doplňuje kvantitativní přehled stopáže jejich výpovědí:

mluvčí/zdroj přímý	stopáž celkem
bezpečnostní složky	
Daněk Libor (Náčelník vyškovské odborné školy Vojenské policie)	0:00:14
Rendlová Kateřina (Cizinecká policie)	0:01:08
Šulc Jan (Armáda ČR)	0:00:12
Tsirigotiová Zacharoula (Řecko)	0:00:14
církev	
papež František	0:00:06
instituce	
Hyšplerová Veronika (Policie ČR)	0:00:22
Kiritsis Giorgos (Vláda Řecko - mluvčí)	0:00:16
Němcová Martina (Ministerstvo vnitra)	0:00:21
Plate Tobias (Německo)	0:00:17
Timmermans Frans (Evropská komise)	0:00:06
zástupkyně vedení přístavu (Řecko)	0:00:11
migrant	
Jono Sabih (irácký křesťan)	0:00:06
anglicky skandující hlasy	0:00:08
neziskové/nevládní organizace	
Čížinský Pavel (Multikulturní centrum Praha)	0:00:16
Makovička Miroslav (Nadační fond Generace 21)	0:00:07
Rozumek Martin (Organizace pro pomoc uprchlíkům)	0:00:16
Schroth Jan (Mezinárodní organizace pro migraci)	0:00:14
Sládková Lucie (Mezinárodní organizace pro migraci)	0:00:16
Talafant Jan (Nadační fond Generace 21)	0:00:35
občané	
Kovář Jan (zadržený řidič autobusu)	0:00:07
paní Neli (Řecko)	0:00:16
Pokorný František (majitel firmy Minibus Brno)	0:00:08
Syřan (volič - syrské volby)	0:00:13
politik	
Bělobrádek Pavel (KDU-ČSL)	0:00:15
de Maiziére Thomas (Německo)	0:00:11
Fischer Heinz (Rakousko)	0:00:22
Chálidí Firás (zástupce levicové syrské opozice)	0:00:13
Chovanec Milan (ČSSD)	0:01:05
Kalousek Miroslav (TOP 09)	0:00:07
Mogheriniová Federica (Evropská komise)	0:00:09
Sobotka Bohuslav (ČSSD)	0:00:27
Szydłová Beata (Polsko)	0:00:33
Timmermans Frans (Evropská komise)	0:00:16
Tsipras Alexis (Řecko)	0:00:10
Vokřál Petr (ANO)	0:00:20

Mezi politickými přímo citovanými mluvčími převažovali zástupci české politické scény, opět měl jednoznačnou převahu ministr vnitra Milan Chovanec, jehož následoval premiér Bohuslav Sobotka. Z hlediska agendy je tento jev pochopitelný, byť nikoli nezbytný, a nelze jej mechanicky označit za příznak nevyváženosti. Ostatní politici se vyskytli ve sledovaných relacích obvykle pouze jednou, redakce i tentokrát nabídla úryvky z projevů politických představitelů nejen českých, ale i zahraničních.

politici přímo citovaní mluvčí	četnost	v souvislosti s tématem
ANO	1	kauza iráckých křesťanů 1x
Vokřál Petr	1	
ČR	1	kvóty 1x
Zeman Miloš	1	
ČSSD	12	uzavírání hranic 1x
Chovanec Milan	8	kauza iráckých křesťanů 8x
Sobotka Bohuslav	4	zahraniční politika 3x
Evropská komise	2	kvóty 2x
Mogheriniová Federica	1	
Timmermans Frans	1	
KDU-ČSL	2	kauza iráckých křesťanů 2x
Bělobrádek Pavel	2	
Německo	1	příchod migrantů do Německa 1x
de Maiziére Thomas	1	
Polsko	2	kvóty 1x
Szydłová Beata	2	zahraniční politika 1x
Rakousko	2	uzavírání hranic 1x
Fischer Heinz	2	kvóty 1x
Řecko	1	návštěva papeže Františka na
Tsipras Alexis	1	Lesbu 1x
TOP09	1	kauza iráckých křesťanů 1x
Kalousek Miroslav	1	
zástupce levicové syrské opozice	1	volby v Sýrii (1x)
Chálidí Firás	1	

RÁMOVÁNÍ ZPRAVODAJSKÝCH PŘÍSPĚVKŮ

Kromě tematické agendy se tato analýza věnuje i rámování jednotlivých příspěvků, a to na úrovni jednotlivých příspěvků, nikoli výpovědí. Jeden příspěvek mohl mít několik rámců, jejich poměrné zastoupení ovšem bylo posuzováno ne vůči celkovému počtu výpovědí, ale vzhledem k počtu jednotlivých příspěvků.

Rámce zpravodajských příspěvků s migrační tematikou

Jednoznačná převaha „organizačních aspektů“ plyne z již několikrát zmiňovaného zastoupení kauzy iráckých křesťanů, kterou redakce zhusta nahlížela právě skrze organizační (resp. politickou) stránku věci, která ovšem, jak je zřejmé z poměrného zastoupení, byla přítomna ve více než 80 % příspěvků s migrační tematikou. Organizační rámec se vyskytoval hojně i v příspěvcích z řecko-makedonských hranic a v souvislosti s plněním dohody mezi Tureckem a Evropskou unií o předávání migrantů. Tyto příspěvky byly rovněž (spolu s některými zprávami o kauze iráckých křesťanů) rámovány jako „přesun migrantů“, v nichž byli migranti pouze trpnými předměty přesunů, jsouce v rukou úřadů. Obdobně rámec „přerozdělování“ (spjatý bez výjimky s problematikou kvót) míval svůj politický a organizační rozměr.

V devíti příspěvcích redakce nabídla i pohled na věc „optikou migrantů“, ačkoli pouze ve dvou případech se migrant stal současně mluvčím – jinak jejich přístup tlumočili jiní aktéři. Jakkoli některé příspěvky zmínily „stesk migrantů po domově“, pouze třikrát byl rámován i jako optika migrantů, v dalších třech redakce o onom stesku referovala spíše odtažitě.

Rámec „ne-přijetí pomoci“ se vyskytoval pouze v souvislosti s kauzou iráckých křesťanů, a to v případech, kdy v příspěvku bylo ono „nepřijetí“ nabízené pomoci výrazněji znát.

Rámce „porozumění, lidský rozměr, pomoc“ a „soucit“ ve vztahu k migrantům se vyskytly opět v příspěvcích souvisejících s kauzou iráckých křesťanů, deportováním migrantů do Turecka, událostmi v provizorním táboře u Idomeni a návštěvou papeže Františka na ostrově Lesbos.

Migranti a záležitosti s nimi související byli v sedmi případech rámováni jako potenciální i aktuální komplikace, tento rámec se vyskytoval v příspěvcích napříč tématy – ať už se jednalo o irácké křesťany, cvičení českých bezpečnostních sil, nebo situaci v Řecku.

Rámec vzpoura migrantů se ve všech případech týkal událostí na řecko-makedonské hranici, tedy tématu, k němuž se vázalo i ojedinělé negativní hodnocení migrantů coby aktérů. Navzdory ožehavosti tématu i rámce byly příspěvky pojaty střídmě, nevzbuzovaly nadarmo emoce a informace o bouřících se migrantech doplňoval popis nepříznivých podmínek v táborech atd.

Specifické rámce pocházely z příspěvků zvláštního zpravodaje v Sýrii Roberta Mikoláše – jeho reportáže autenticky zachycovaly válečné útrapy jako příčinu útěku z vlastní země, stále neutěšenou situaci v Sýrii, úsilí jednotlivých zástupců syrské politiky a světových diplomatů o uzavření míru na konferenci v Ženevě.

Jediné dva rámce, které se vyskytly ve sledovaných relacích pouze jednou, pocházejí z téhož příspěvku nazvaného Čeští policisté se připravují na jednání s případnými muslimskými imigranty.¹⁹

Jana GULDA, moderátorka: Čeští policisté se připravují na jednání s případnými muslimskými imigranty. Moravští policisté se proto vzdělávají v holešovské střední policejní škole. Odborníci je například učí specifikum práva šaría, zvyklostem a kultuře v

¹⁹ Odvysíláno dne 6. 4. 2016 v relaci od 9:00 hod.

muslimských zemí. Náčelník vyškovské odborné školy Vojenské policie, podplukovník Libor Daněk udílí frekventantům konkrétní rady.

Libor DANĚK, náčelník vyškovské odborné školy Vojenské policie: Když budeš jednat s tím dotyčným muslimem, sundej si černé brýle z očí, když budeš mluvit se skupinou lidí, neatáčeš se k nim zády, protože nevíš, co v nich je. Když přijde ke konfliktu, nebavme se o víře, nebavme o rodině, o ženách.

Jakkoli se jedná o příspěvek přinejmenším zvláštního obsahu, jeho ojedinělost i konkrétní formulace nezavdává příčiny k tomu, abychom jej považovali za prohřešek proti zákonu. Tentýž příspěvek byl dále původcem dalších dvou vůči migrantům negativních rámců, a sice „migrační jako hrozba“ a „potřeba chránit hranice, potřeba ochrany“. Oba rámce se objevily i v dalším příspěvků zabývajícím se přípravou českých bezpečnostních složek²⁰ a nová opatření na hranicích byla zmíněna ještě v souvislosti s úpravami v Brennerském průsmyku.²¹

rámec ZP s migrační tematikou	počet	podíl
organizační aspekty	52	83,9%
přesuny migrantů	26	41,9%
politické aspekty	23	37,1%
optikou migrantů	9	14,5%
ne-přijetí pomoci	8	12,9%
komplikace	7	11,3%
stesk po domově	6	9,7%
porozumění, lidský rozměr pomoc	5	8,1%
přerozdělování	5	8,1%
vzpouora migrantů	5	8,1%
válečné útrapy, útěk z vlasti	3	4,8%
potřeba chránit hranice, potřeba ochrany	3	4,8%
migrační jako hrozba	2	3,2%
snaha o mír	2	3,2%
soucit	2	3,2%
islám	1	1,6%
jinakost	1	1,6%

Jak je zřejmé z výše popsaného i prostého přehledu zastoupení jednotlivých rámců, jednoznačnou převahu měly rámce věcné, týkající se úředních záležitostí, ať už na úrovni tuzemské nebo zahraniční. Zastoupení rámců s určitým emočním nábojem pak bylo zhruba vyvážené, rozhodně ve sledovaných příspěvcích nedošlo k žádnému zásadnímu vychýlení, které by implikovalo porušení zákona.

Rámce zpravodajských příspěvků navazující agendy

Příspěvky navazující agendy byly rámovány v souladu s jejich tematickým rozložením – první tři rámce se týkaly terorismu, postihující jak hrozbu terorismu v Evropě, tak ve světě a boj proti němu. Redakce

²⁰ 150 vojáků cvičí na Moravě obranu státních hranic, odvysíláno 5. 4. 2016 v relaci od 12:00 hod.

²¹ Rakousko spustilo přípravné práce před zavedením hraničních kontrol v brennerském průsmyku, odvysíláno 12. 4. 2016 v relaci od 18:00 hod.

problematické téma terorismu pojímala věcně, aniž by v posluchačích lacině vzbuzovala emoce, téměř všechny příspěvky, které v sobě implicitně obsahovaly onen rámec ohrožení terorismem, měly striktně střízlivou formu, těžiště zprávy obvykle spočívalo v informování o rozličných úředních postupech (vyšetřování, znovuzprovoznění letiště, zavádění bezpečnostních opatření). Rovněž nelze, jak už zaznělo v souvislosti s tematickou agendou, opomenout bezprostřední následnost sledovaného období po bruselských útocích.

Čtvrté nejexponovanější téma se v pěti případech týkalo tuzemského dění – vyšetřování protimuslimských výroků Martina Konvičky (které jsou také původcem tří rámců „nepřátelský, až nenávistný postoj Evropanů“) a knihy Základy tauhídu. Jeden výskyt souvisí i s rámcem „proti nenávisti“, neboť vycházel z příspěvku popisujícího pochod proti nenávisti a terorismu v Bruselu, jehož se hojně účastnili muslimové. Ve dvou případech pak rámec islámu vyplynul z informování o vyšetřování útoků v Paříži a Bruselu a doplňoval tak rámec „o původu teroristy,“ který se objevil ve třech příspěvcích.

Laděním obdobné byly rámce popisující neutěšenou situaci ve výchozích zemích, válečné útrapy a utrpení nevinných. Poslední zmíněný měl nejpestřejší záběr – týkal se příspěvků o sebevražedném atentátu v Pákistánu, bruselských útoků a situaci v syrské Palmýře a okolí. Rámec válečné útrapy se bez výjimky týkal občanské války v Sýrii, resp. mírových jednání v Ženevě (spadající rovněž pod „snahu o mír“). Situace ve výchozích zemích pak pokrývala širší geografickou oblast, a to včetně zemí „mezních“, jako Egypt a Turecko.

Příspěvky rámované jako „organizační aspekty“ se týkaly technické stránky znovuootevření letiště Zaventem a odstraňování min v Palmýře, jedinkrát zmíněná „satira“ pak příspěvku o časopise Charlie Hebdo.

rámec ZP s navazující agendou	počet	podíl²²
nebezpečí terorismu v Evropě	27	52,9%
boj proti terorismu	17	33,3%
terorismus ve světě	10	19,6%
islám	9	17,6%
výchozí země - neutěšená situace	9	17,6%
válečné útrapy	5	9,8%
organizační aspekty	4	7,8%
nepřátelský, až nenávistný postoj Evropanů	3	5,9%
o původu teroristy	3	5,9%
utrpení nevinných	3	5,9%
snaha o mír	2	3,9%
proti nenávisti	1	2,0%
satira	1	2,0%

²² Jedná se o podíl z celkového počtu příspěvků s navazující agendou, nikoli ze sumy rámců, kterých v jednom zpravodajském příspěvku mohlo být více.

I v případě rámců navazující agendy byla zachována kýžená zpravodajská vyváženost a nedošlo k žádnému zásadnímu vychýlení v případném implicitním ladění příspěvků, byť zastoupení rámců souvisejících s terorismem bylo nepřehlédnutelné.

CHRONOLOGICKÝ PŘEHLED ZPRAVODAJSKÝCH PŘÍSPĚVKŮ

datum	název zpravodajského příspěvku s migrační tematikou	začátek ZP	konec ZP
1.4.2016	Iráčtí uprchlíci dnes opouštějí středisko Okrouhlík na Jihlavsku a stěhují se do nového ubytování	12:05:15	12:05:57
1.4.2016	Ministr vnitra Chovanec dočasně pozastavil projekt na přesídlení křesťanských uprchlíků z Iráku	18:02:50	18:03:33
1.4.2016	O vydání svého pasu požádalo také 25 uprchlíků ubytovaných v Okrouhlíku u Jihlavy	18:03:34	18:04:05
2.4.2016	Turecko údajně v posledních měsících donutilo tisíce uprchlíků k návratu do Sýrie	8:03:18	8:04:02
2.4.2016	Ministr Chovanec zastavil projekt Generace 21, uprchlíci chtějí do jiné evropské země	12:01:38	12:02:17
2.4.2016	25 křesťanských uprchlíků z Iráku se rozhodlo opustit Česko a odjet do Německa	18:03:22	18:04:21
2.4.2016	Už pozitivně má Turecko začít přijímat uprchlíky z Řecka	18:05:58	18:06:43
3.4.2016	Iráčtí migranti z Okrouhlíku u Jihlavy už jsou údajně v Německu	6:02:51	6:03:42
3.4.2016	Iráčtí migranti z Okrouhlíku u Jihlavy už jsou údajně v Německu	8:02:22	8:03:09
3.4.2016	Athény se zítra chystají poslat do Turecka první skupinu migrantů, kteří se do Řecka dostali nelegálně	8:03:29	8:03:52
3.4.2016	Skupina uprchlíků z Iráku se vrátí zpět do Česka, jejich cesta skončila na hranicích s Německem	12:01:50	12:02:28
3.4.2016	Iráčané mohou o azyl žádat opakovaně	12:02:29	12:03:33
3.4.2016	Německá policie zítra vrátí křesťanské uprchlíky do Česka	18:01:46	18:02:50
3.4.2016	Německá policie zadržela i řidiče	18:02:51	18:03:21
3.4.2016	První deportace běženců chystá Řecko a Turecko	18:03:22	18:04:20
4.4.2016	Deportace prvních uprchlíků z Řecka do Turecka začala	6:01:44	6:02:45
4.4.2016	Německá policie by měla předat českým kolegům irácké uprchlíky, kteří odjeli z Česka do Německa	9:01:49	9:02:33
4.4.2016	Deportace prvních uprchlíků z Řecka už začala	9:02:34	9:03:23
4.4.2016	Iráčtí křesťané, kteří o víkendu odjeli z Česka, požádali v Německu o azyl	12:04:14	12:05:10
4.4.2016	První migranti z Řecka dorazili v rámci dohody mezi Evropskou unií a Ankarou do tureckého města Dikili	12:05:11	12:06:07
4.4.2016	Křesťanské irácké uprchlíky Německo do Česka nevrátilo, požádali tam o azyl	18:02:05	18:03:05
4.4.2016	První uprchlíci dorazili na základě dohody Evropské unie a Ankary z Řecka zpátky do Turecka	18:03:06	18:04:06
5.4.2016	Už několik stovek migrantů vrátila evropská pohraniční stráž z Řecka do Turecka	6:03:44	6:04:30
5.4.2016	Z Řecka dnes do Turecka neodjel žádný uprchlík	12:06:30	12:07:29
5.4.2016	150 vojáků cvičí na Moravě obranu státních hranic	12:03:42	12:04:15
5.4.2016	Evropská unie bude mít možná nová pravidla o udělování azylu, běženci o něj totiž žádají jen v několika zemích osmadvacítky	18:02:02	18:02:59
6.4.2016	Evropská komise navrhne zavedení stálých kvót pro rozdělování migrantů mezi země osmadvacítky	6:04:02	6:04:24
6.4.2016	Čeští policisté se připravují na jednání s případnými muslimskými imigranty	9:06:00	9:06:35
6.4.2016	Evropská komise dnes nejspíš navrhne zavedení stálých kvót pro přerozdělování uprchlíků	12:04:24	12:05:19
6.4.2016	Evropská komise chce zavést stálé povinné kvóty pro přijímání uprchlíků	18:04:42	18:05:44
6.4.2016	Německé úřady v dohledné době požádají Českou republiku, aby si převzala 25 iráckých uprchlíků	18:05:45	18:06:35
6.4.2016	Řecké úřady chtějí vyklidit ilegální uprchlické tábory v Idomeni a v přístavu Pireus	18:06:36	18:07:32
7.4.2016	Skupina křesťanských uprchlíků opustila Brno, vrací se zpět do Iráku	6:02:44	6:03:28
7.4.2016	8 ze 24 iráckých křesťanů, kteří našli zázemí v Brně, je na cestě zpátky do Iráku	9:02:20	9:03:02
7.4.2016	Skupina osmi iráckých křesťanů se vrací do Iráku	12:01:44	12:02:45
7.4.2016	Vláda zastavila program přesídlování iráckých křesťanů do Česka	18:01:59	18:03:13

8.4.2016	Visegrádská čtyřka by podle českého premiéra měla odmítnout migrační návrhy Evropské komise	12:05:50	12:06:48
8.4.2016	V prvních 3 měsících letošního roku přišlo do Německa kolem 170 tisíc uprchlíků	12:06:49	12:07:31
8.4.2016	Německá žádost o vrácení skupiny iráckých uprchlíků do Česka má podle Ministerstva vnitra nedostatky	18:03:06	18:03:57
8.4.2016	Česká a polská vláda společně odmítly azylové návrhy Evropské komise	18:06:07	18:07:06
9.4.2016	Premiéři ČR a Polska společně odmítají návrhy Evropské komise na azylové kvóty	8:01:39	8:02:21
9.4.2016	Řecké úřady zatím nezačaly vyklízet uprchlický tábor na hranici s Makedonií	18:05:29	18:06:16
10.4.2016	Uprchlíci se pokusili prolomit plot na hranici Řecka a Makedonie	12:01:51	12:03:04
10.4.2016	Křesťanské uprchlíky z Iráku čeká po návratu z Německa do Česka zadržení na osmačtyřicet hodin	12:03:05	12:04:13
10.4.2016	Česko zastaví program přijímání iráckých uprchlíků	18:02:23	18:03:36
10.4.2016	Na hranicích mezi Řeckem a Makedonií dnes létaly kameny a granáty se slzným plynem	18:04:30	18:05:42
11.4.2016	Makedonská policie zůstává po včerejších střetech s migranty z uprchlického tábora v Idomeni v plné pohotovosti	12:04:49	12:05:52
11.4.2016	Řecko a Makedonie se dostaly do sporu kvůli postupu makedonské policie proti migrantům poblíž Idomeni	18:05:20	18:06:20
11.4.2016	Česko a Rakousko se dál neshodnou v názoru na přerozdělování migrantů	18:06:21	18:07:21
12.4.2016	O dalším osudu 25 iráckých uprchlíků, kteří v Česku odmítli azyl a vydali se do Německa, by měla rozhodovat Česká republika	9:04:04	9:04:49
12.4.2016	Rakousko spustilo přípravné práce před zavedením hraničních kontrol v Brennerském průsmyku	18:05:06	18:06:10
14.4.2016	Dalších 16 iráckých uprchlíků se rozhodlo opustit Česko	18:04:08	18:04:59
15.4.2016	Za nezdařený atentát na primátorku Kolína nad Rýnem hrozí útočníkovi doživotí	6:04:21	6:05:05
15.4.2016	Skupinu 16 křesťanských uprchlíků z Iráku vyslýchá policie	12:03:37	12:04:22
15.4.2016	Iráčtí uprchlíci zadržení na cestě do Německa opět požádali o azyl v Česku	18:01:54	18:02:59
16.4.2016	Iráčtí uprchlíci zadržení na cestě do Německa opět požádali o azyl v Česku	6:01:32	6:02:17
16.4.2016	Iráčtí uprchlíci zadržení na cestě do Německa opět požádali o azyl v Česku	8:01:31	8:02:20
16.4.2016	Papež František s sebou z řeckého ostrova Lesbos odveze do Říma 10 uprchlíků	12:05:33	12:06:42
16.4.2016	Papež František se na řeckém ostrově Lesbos osobně setkal s migranty	18:05:49	18:06:48
13.4.2016	Syrská vládní delegace přijede na mírová jednání kvůli volbám až ve čtvrtek	12:04:34	12:05:35
13.4.2016	Syřané právě dnes rozhodovali o složení nového parlamentu	18:05:43	18:06:37
14.4.2016	Až o půlnoci skončily v Sýrii parlamentní volby	9:05:20	9:06:19

datum	název zpravodajského příspěvku s navazující agendou	začátek ZP	konec ZP
28.3.2016	Policie na bruselském letišti Zaventem hrozí stávkou, požaduje zlepšení bezpečnosti	6:02:38	6:03:21
28.3.2016	Policie na bruselském letišti Zaventem pohrozila stávkou	9:04:07	9:04:52
28.3.2016	Sebevražedný atentát v Pákistánu	12:05:00	12:06:00
28.3.2016	Počet obětí po teroristických útocích v Bruselu stoupl	12:06:01	12:07:09
28.3.2016	Belgické policii stále uniká spolupachatel teroristických útoků na bruselské letiště	18:05:21	18:06:24
29.3.2016	Bruselské letiště Zaventem dnes poprvé od teroristických útoků minulý týden vyzkouší provoz	6:03:36	6:04:23
29.3.2016	Americké úřady stahují žalobu proti společnosti Apple	6:04:24	6:04:53
30.3.2016	V kauze šíření údajně nenávistné islámské knihy v Česku vyslechne soud svědky a znalce	6:02:43	6:03:24
30.3.2016	Bruselské mezinárodní letiště zůstává zavřené	6:03:44	6:04:31
30.3.2016	Kauza šíření islámské knihy v Česku	9:03:16	9:03:57
30.3.2016	Francouzský satirický časopis Charlie Hebdo znovu šokoval	18:08:13	18:09:22
31.3.2016	Belgická policie vyslechne Salaha Abdeslama podezřelého z atentátu v Paříži	6:03:53	6:04:45

31.3.2016	Před belgický soud dnes předstoupí Salah Abdeslam	9:05:11	9:05:57
31.3.2016	Salah Abdeslam před belgickým soudem	12:06:13	12:07:02
31.3.2016	Belgie vydá pařížského atentátníka Salaha Abdeslama do Francie	18:05:18	18:06:11
1.4.2016	Belgie vydá islámského radikála Salaha Abdeslama do Francie	6:03:54	6:04:39
1.4.2016	Turecký prezident nepřímo obvinil kurdskou Stranu pracujících	9:04:00	9:04:45
2.4.2016	Americký prezident Barack Obama tvrdí, že ve světě zůstává mnoho nezabezpečeného jaderného materiálu	6:02:19	6:02:54
2.4.2016	K jaderné bezpečnosti ve světě může podle premiéra Bohuslava Sobotky přispět i Česko	8:02:32	8:03:17
2.4.2016	Americký prezident Obama vyzval k lepšímu zabezpečení jaderného materiálu před teroristy	12:03:52	12:04:51
2.4.2016	Zítřka se znovu otevře bruselské letiště, zavede přísnější bezpečnostní opatření	18:05:06	18:05:57
3.4.2016	Za bezpečnostních opatření se poběží jubilejní ročník maratonu	6:01:34	6:02:31
3.4.2016	Belgické letiště Zaventem se dnes otevře poprvé od útoků z 22. 3.	6:02:32	6:02:49
3.4.2016	Belgické letiště Zaventem se dnes otevře poprvé od útoků z 22. 3.	8:03:10	8:03:28
3.4.2016	V Paříži dorazili do cíle první běžci tradičního maratonu	12:05:01	12:06:03
3.4.2016	Bruselské letiště Zaventem odpoledne odbaví první tři lety po teroristickém útoku z minulého týdne	12:06:04	12:07:00
3.4.2016	Bruselské letiště částečně obnovuje provoz po teroristickém útoku	18:07:24	18:08:05
5.4.2016	Prodeje zájezdů do Tuniska, Turecka a Egypta na letní sezónu klesly o desítky procent	9:03:04	9:03:25
5.4.2016	Češi si za letošní letní dovolenou v zahraničí připlatí	12:08:21	12:08:50
7.4.2016	Trest smrti stále hrozí bývalému egyptskému vládcí Husnímu Mubarakovi	9:04:47	9:05:41
8.4.2016	Státní zástupce obžaloval Martina Konvičku za výroky proti muslimům, hrozí mu až 3 roky vězení	12:01:50	12:02:51
8.4.2016	Státní zástupce obžaloval předsedu Bloku proti islámu Martina Konvičku za výroky proti muslimům, hrozí mu až 3 roky vězení	18:02:07	18:03:05
8.4.2016	Belgická policie zatkla další lidi podezřelé z podílu na teroristických útocích v Bruselu	18:05:03	18:06:06
9.4.2016	Předseda Bloku proti islámu Martin Konvička je obžalovaný za výroky proti muslimům	6:02:39	6:03:40
9.4.2016	Belgická policie dopadla údajného pachatele nedávných teroristických útoků	6:03:42	6:04:35
9.4.2016	Belgická policie zatkla několik údajných spolupachatelů nedávných teroristických útoků v Paříži a Bruselu	12:02:54	12:03:48
9.4.2016	Belgická prokuratura obvinila Mohameda Abriniho a další tři zatčené z účasti na březnových útocích v Bruselu	18:04:41	18:05:06
9.4.2016	Spojené státy varují své občany před možnými teroristickými útoky v Turecku	18:05:07	18:05:28
10.4.2016	V Jemenu začal platit klid zbraní	8:03:27	8:04:16
10.4.2016	Pachatelé nedávných teroristických útoků v Bruselu chtěli původně udeřit ve Francii	12:06:11	12:07:06
10.4.2016	Pachatelé teroristických útoků v Bruselu chtěli původně udeřit ve Francii	18:05:42	18:06:36
11.4.2016	Sebevražední atentátníci se pokusili zaútočit na policejní úřadovnu na jihu Ruska	12:05:53	12:06:42
11.4.2016	Teroristé z Bruselu prý chtěli spáchat útoky na červnové fotbalové mistrovství Evropy ve Francii	18:04:37	18:05:19
13.4.2016	V Ženevě dnes začíná další kolo mírových jednání o Sýrii	6:04:55	6:05:13
13.4.2016	V Ženevě dnes začíná další kolo mírových jednání o Sýrii	9:03:46	9:04:39
13.4.2016	Amsterodamské letiště Schiphol v noci na několik hodin ochromil podezřelý balíček	12:05:36	12:05:51
14.4.2016	Zničené chrámy v syrské Palmýře se dají obnovit do pěti let	6:04:10	6:04:58
14.4.2016	Syrské vládní jednotky pokračují v odstraňování min ve starověké Palmýře	12:04:22	12:04:59
14.4.2016	Experti likvidují v syrské Palmýře nastražené nálože tzv. Islámského státu	18:06:01	18:07:00
15.4.2016	Desítky lidí zatkla egyptská policie při protivládních protestech v Káhiře	18:06:08	18:07:06
17.4.2016	Až deset tisíc lidí podle organizátorů přišlo do centra Bruselu na pochod proti terorismu a nenávisti	18:06:39	18:07:32

PUBLICISTIKA ČRO RADIOŽURNÁL

Publicistika je klíčovým žánrem vysílání Českého rozhlasu Radiožurnál a díky tomu zaujímá i značnou část vysílané stopáže a pořadů. Tato analýza se věnuje pořadům Dvacet minut Radiožurnálu, Host Radiožurnálu, Ranní interview, Šedesát minut Radiožurnálu a vybraným příspěvkům odvysílaným v rámci Ranního, Dopoledního, Poledního a Odpoledního Radiožurnálu, a to i v jejich víkendových mutacích. Vzhledem k mimořádnému rozsahu tohoto materiálu byly vybrány ty díly pořadů, které se alespoň nějak migrační tematiky dotýkají, chybí tedy kvantitativní srovnání s mimo migrační agendou, které jsme měli k dispozici při analýze zpravodajství.

Jednotkou analýzy byl příspěvek (resp. vydání pořadu) reflektující migrační agendu. Dále jsme se v monitoringu zaměřili též na agendu, která s migrační tematikou bezprostředně souvisí, tzn. navazující agendu (terorismus, dění v Sýrii, činnost tzv. Islámského státu apod.), avšak těmto příspěvkům (resp. vydáním pořadů), jsme se v analýze dále hloubkově nevěnovali.

V analýze publicistických a diskuzních pořadů jsme se soustředili též na dodržování kritérií objektivitu a vyváženosti, stejně jako na vyhodnocení, zda pořady neměly potenciál utvrzovat stereotypní předsudky týkající se etnických, náboženských nebo rasových menšin.

Příspěvky jsme analyzovali prostřednictvím kvantitativně kvalitativní obsahové analýzy. Pozornost jsme věnovali zejména sledování:

- rozmanitosti diskutovaných témat, postojů a názorových proudů v pořadu
- prostoru věnovanému migrační tematice
- rozmanitosti struktury subjektů zvaných do pořadu
- prostoru, který byl jednotlivým hostům pořadu dopřán

Největší důraz jsme pak věnovali analyzování toho, kdo a o čem se hovoří. Zaměřili jsme se tak na zdroje a mluvčí jednotlivých publicistických příspěvků a nastolovaná témata. V případě publicistických vstupů během dne pak ještě na obraz migranta, který tyto představovaly.

V kvalitativní části jsme posuzovali vystupování moderátorů a redaktorů v pořadu, zvláště pak na:

- přesnost a věcnou správnost informací
- projevy favorizace, přízně či diskreditace určitých témat či názorového proudu
- schopnost moderátora vést a korigovat diskuzi
- kladení sugestivních otázek
- potlačování relevantních názorů
- transparentnost citovaných zdrojů informací

V případě tří publicistických pořadů (Dvacet minut Radiožurnálu, Ranní interview a Host Radiožurnálu) jsme kvantitativní část vynechali, neboť svou povahou byly kvantitativně neporovnatelné a jednalo se pouze o několik vydání, která jsme analyzovali odděleně.

RANNÍ INTERVIEW

Každé ráno se ptáme na nejdůležitější události posledních hodin. Každé ráno se ptáme aktérů nejdůležitějších událostí. Zpovídáme ty, kteří přicházejí s novými myšlenkami a názory. Mluvíme s

odborníky, politiky, sportovci, ale i obyčejnými lidmi, kteří přicházejí s něčím nečekaným. K věci rychle a spolehlivě! Každé ráno před celou chceme slyšet odpovědi. ²³

Takto pořad charakterizuje sám provozovatel, který jej vysílá ve všední dny i o víkendech ráno (pondělí – pátek 07:50 a 08:50, sobota – neděle 08:50), přičemž v každém díle moderátor vede rozhovor s jedním hostem na různá aktuální témata.

Ve sledovaném období se migrační tematiky dotklo pouze vydání s Martinem Rozumkem (ředitelem Organizace pro pomoc uprchlíkům).

[Ranní interview 4.4.2016, host Martin Rozumek, ředitel Organizace pro pomoc uprchlíkům](#)

Toto vydání pořadu se věnovalo situaci, kdy křesťanští Iráčané ubytovaní původně v Brně odjeli do Německa a následně byli vraceni do ČR. Moderátorem pořadu byl Jiří Chum, situaci však také komentoval redaktor ČRo David Černý. Ten v úvodu popsal aktuální vývoj zmíněných událostí a promluvila též mluvčí cizinecké policie Kateřina Rendlová a Jan Schroth z Mezinárodní organizace pro migraci. Poté následoval rozhovor s Martinem Rozumkem. Moderátor chtěl znát názor hosta ne celou situaci. Ten popsal, že dle něj souvisí s jistým nezájmem českého státu o integraci zmíněných migrantů, což vyústilo v jejich odchod do Německa. Moderátor žádal o vysvětlení výroku, že stát údajně neměl zájem o jejich integraci, přičemž host vysvětlil, že neměli přístup do státního integračního programu a celkově práce s migranty nebyla dostatečná. K moderátorově otázce po možných důvodech opuštění ČR se host vyjádřil, že to zřejmě vycházelo z nedostatečných informací, jež měli k dispozici před příchodem do ČR. Podle hosta se jedná o klasickou situaci, ke které dochází, když migranti nevidí velkou podporu ze strany státu a veřejnosti. Nakonec se rozhovor dotkl projektu Generace 21, přičemž host se opětovně vyjádřil, že by do něj měla být více zapojena státní správa, tedy, že její neúčast byla hlavní nedostatek celého projektu. Způsob moderování analýza shledala v souladu s požadavky na publicistické pořady, moderátor neupřednostňoval žádné určité názorové stanovisko ani žádné nepotlačoval, nekladl sugestivní otázky a uváděl faktické informace.

HOST RADIOŽURNÁLU

Zajímavé osobnosti mluví o věcech, jimž rozumějí. Každý den po 10. hodině v našem studiu usedají odborníci a osobnosti z nejrůznějších oborů a oblastí. Mezi pozvanými se objevují herci, zpěváci, doktoři, vědci nebo třeba cestovatelé, zkrátka lidé, které ovlivňují společenské dění nejen v České republice. Rozhovory od pondělí do pátku moderuje Lucie Výborná, a o víkendech se hostů ptá Patricie Strouhalová. Dramaturgem pořadu je Martin Mašek. Pořad vznikl v rámci nového programového schématu na stanici Radiožurnál 1. ledna 2008. Víkendové rozhovory jsme zpočátku vysílali o hodinu později, od června 2012 se můžete každý den v týdnu těšit na stejný čas. ²⁴

Pořad se vysílá každý den dopoledne (v 10:05 hodin) na programu Český rozhlas Radiožurnál, ve sledovaném období se migrační tematice věnovalo vydání s Martinem Buchtíkem (sociolog).

[Host Radiožurnálu 11.4.2016, hostem sociolog Martin Buchtík, projekt Generation What?](#)

²³ http://www.rozhlas.cz/radiozurnal/porady/_porad/3894 [cit. 3.10.2016].

²⁴ <http://www.rozhlas.cz/radiozurnal/host/> [cit. 3.10. 2016].

Vydání pořadu, v němž moderátorka Lucie Výborná s hostem primárně hovořili o projektu Generation What?, jenž zkoumá současnou generaci mladých lidí mezi 18 a 34 lety, se migrantské tematiky dotklo spíše okrajově. Moderátorka k tomuto tématu přistoupila, vzhledem k tomu, že v dotaznících, s kterými projekt pracuje, je věnován prostor též migraci, což ji dle jejích slov, překvapilo. Host se vyjádřil, že je to zásadní téma, které může zajímavě vypovídat o zmíněné generaci mladých lidí, resp. jejích postojích, a to především v mezinárodním srovnání. Výzkum dle něj ukázal některá specifika české společnosti ve vnímání této problematiky, která souvisejí s výrazným protiuprchlickým postojem Čechů obecně. Moderátorku zajímala specifika dotazování na toto téma v českém prostředí, přičemž host zmínil především hodnotové zatížení pojmu „uprchlík“, kvůli kterému se v dotaznících používal spíše výraz migrant. Moderátorka následně odbočila od projektu Generation What? k výzkumu Sociologického ústavu zaměřenému na téma migrace. Host popsal, že výzkum probíhá ve spolupráci s Národním ústavem duševního zdraví a postoje lidí k uprchlictví jsou zkoumány magnetickou rezonancí, která sleduje mozkové aktivity lidí vystavených různým vizuálním stimulům. Tím bylo téma migrace v tomto vydání pořadu uzavřeno.

DVACET MINUT RADIOŽURNÁLU

Aktuální rozhovory s aktéry nejdůležitějších kauz uplynulého dne. Každý všední den si zveme jednoho muže nebo ženu. Chceme znát jejich názory na události, které jsou z našeho hlediska důležité pro život v této zemi. Chceme slyšet jejich odpovědi. Politici nejsou naši přátelé, ale partneři do diskuse. Nežertujeme s nimi, ale ptáme se jich. Moderátoři si zvou politiky, vědce, umělce i sportovce. Jde o jediné – aby otázky nezůstaly bez odpovědí. Dvacet minut je diskusním pořadem Radiožurnálu, který dává pozvané osobnosti šanci obhájit svá stanoviska – ve formě odpovědí na dotazy. Je určen všem posluchačům Radiožurnálu. Dvacet minut Radiožurnálu moderuje Helena Šulcová a Karolína Koubová. Hosty, témata i otázky vybírají moderátoři společně s vedoucím redakce publicistiky Petrem Dudkem. Vycházíme z principu otevřeného, informovaného a srozumitelného dialogu mezi moderátorem a hostem. Dvacet minut Radiožurnálu se vysílá od září 2006. Prvním moderátorem byl Martin Veselovský. Od počátku roku 2009 se k němu přidala jako druhá moderátorka Helena Šulcová, kterou od léta 2010 do léta 2012 vystřídala Štěpánka Čechová. Po ní nastoupila moderátorka Veronika Sedláčková, v lednu 2014 se Helena Šulcová na post moderátorky pořadu vrátila. Od října 2014 spolu s ní místo Martina Veselovského moderuje Karolína Koubová. Pořad se vysílá beze změny každý všední den po celý rok.²⁵

Výše uvedenou charakteristiku pořadu, vysílaného každý všední den v podvečer (v 17:06 hodin), uvádí sám provozovatel na svých webových stránkách. Ve sledovaném období se migrační tematiky dotýkala dvě vydání, a to s hosty Janem Talafantem (ředitel nadačního fondu Generace 21) a Petrem Vokřálem (primátor Brna, hnutí ANO).

[Dvacet minut Radiožurnálu 5.4.2016, host Jan Talafant, ředitel nadačního fondu Generace 21](#)

Toto vydání pořadu se celé věnovalo otázkám souvisejícím s kauzou křesťanských uprchlíků z Iráku, kteří opustili ČR a vydali se do Německa. Hostem byl Jan Talafant, ředitel Nadačního fondu Generace 21, který křesťanské migranty z Iráku do ČR přivezl a staral se zde o ně. Moderovala jej Karolína

²⁵ <http://www.rozhlas.cz/radiozurnal/dvacetminut/> [cit. 3.10. 2016].

Koubová. Nejprve moderátorka popsala projektu Nadačního fondu Generace 21 situaci 25 migrantů, kteří ČR opustili. Následně se hosta ptala na budoucnost, resp. konec tohoto projektu a tedy budoucnost migrantů, kteří v ČR zůstávají, resp. se zajímala o to, zda je jisté, že ti již v ČR zůstanou, když na ně psychologicky může působit, že někteří odcestovali. Jan Talafant vyjádřil víru, že zbylí migranti již v ČR definitivně zůstanou, ačkoli to, vzhledem k nedávným událostem, pochopitelně nelze tvrdit s naprostou jistotou. Moderátorku dále zajímalo, jaké kroky fond podniká, aby dalšímu případnému odchodu zabránil a host popsal především komunikaci, která probíhá od samého spuštění projektu a o spolupráci profesionálních organizací, které fondu pomáhají a každodenně se migrantům věnují. Moderátorka připomněla informaci, že migranti mají údajně rodinné vazby v Německu, na což však host reagoval, že mají příbuzné v různých státech světa a že z této informace se nedalo usuzovat, že by do některého z těchto států chtěli odcestovat, ač to riziko existuje samozřejmě vždy. Host dále popřel, že by byl migrantům projevován nedostatečný zájem, jak si podle některých informací migranti měli stěžovat. Moderátorku dále zajímalo, zda se opravdu nedalo odchodu 25 uprchlíků zabránit. Jan Talafant připomněl, že to byla situace, na níž mělo vliv několik nepředvídatelných faktorů, mimo jiné vzpomněl na reportáž nejmenované televizní stanice, které rozhodnutí migrantů ovlivnily. Moderátorka dále vzpomněla vyjádření psychoterapeutky Věry Roubalové, podle níž částečně za neúspěchem projektu může stát nedostatečná komunikace a nezkušenost nadačního fondu. Host opět připomněl, že fond nepracoval s migranty sám, ale spolupracoval s odborníky, takže toto nelze takto jednoznačně říci. Moderátorka se dále snažila v rozhovoru dopídit důvodu, proč projekt neuspěl. Připomněla např. Salmana Hasana, bývalého spolupracovníka fondu, a zda on mohl mít podíl na odchodu migrantů, avšak ani to host nepotvrdil. Nakonec se moderátorka zajímala o budoucnost rodin, které původně měly přijet, ale vzhledem k ukončení projektu nepřijedou. Host vyjádřil naději, že jim bude fond moci pomoci později. Další otevřenou otázkou byl proběh komunikace s rodinami v Iráku a nakonec padla otázka, proč nebyl program součástí státního integračního systému²⁶, na což host odpověděl, že projekt nebyl financován pouze ze státních peněz, ale podmínky integrace byly stejné jako u státního integračního systému a že tedy tato skutečnost s odchodem 25 migrantů nesouvisí.

[Dvacet minut Radiožurnálu 15.4.2016, host Petr Vokřál, primátor Brna \(ANO\)](#)

Migrační tematiky se v tomto vydání dotkla jen první část rozhovoru. Zřejmě z důvodu, že se jednalo o brněnského primátora, zajímalo moderátorku, proč si host myslí, že migranti opustili ČR, resp. Brno. Petr Vokřál v podstatě konstatoval, že z jeho pohledu jim nic nechybělo, že Brno je bezpečné a oni utíkali před válečným konfliktem, takže ho jejich jednání překvapilo a že raději nebude tuto otázku více komentovat. Moderátorku dále zajímal názor hosta na to, zda byli tito migranti migranty ekonomickými, na což on reagoval, že si to nemyslí a že jemu ani městu Brnu celou věc nesluší hodnotit a usuzovat na jejich motivy k odjezdu. Dalším tématem, které padlo, bylo působení celé této situace s iráckými migranty na českou veřejnost. Host konstatoval, že to jistě nepůsobí dobře, ale spíše ze strany migrantů nevděčně, avšak nelze podle něj takto zobecňovat všechny migranty. Moderátorku pak zajímalo, jak se nyní Brno postaví k případnému návratu migrantů z Německa, zda bude platit jeho nabídka ubytovacích prostor, což host okomentoval tak, že v tuto chvíli nemají, ani nemohou mít jasné stanovisko, protože ještě není jasné, k čemu vůbec dojde. Zda vnímá pochybení na straně Generace 21, byla další otázka, kterou moderátorka hostovi položila. Host opět zaujmul stanovisko, že není v jeho kompetenci to hodnotit, protože se aktivit projektu sám neúčastnil, nicméně připustil, že výběr křesťanů v Iráku, kteří měli být přivezeni do ČR, zřejmě nebyl dokonalý. Jasné stanovisko zaujal k další otázce, zda je dobře, že byl projekt vládou pozastaven, a to, že rozhodně ano, alespoň do doby, než

---

²⁶ Zde moderátorka narážela na vyjádření Martina Rozumka z Organizace pro pomoc uprchlíkům v Ranním interview ze dne 4.4.2016, které je také součástí této analýzy.

bude vše nastaveno tak, aby k podobným událostem nedocházelo. Migrační tematiku moderátorka uzavřela dotazy na možný posun v postoji politika, který v minulém roce, kdy tzv. migrační vlna vypukla, vystupoval silně prouprchlicky. Zeptala se ho přímo, zda svých výroků nelituje. Petr Vokřál potvrdil platnost svých postojů a výroků a upřesnil, že se týkají lidí v existenčních problémech a ještě dodal, že podle něj platí, že bychom měli mít přehled o migrantech pohybujících se na našem území, komunikovat s nimi a tak mít pod kontrolou jejich chování. Moderátorka kontrovala, že se ale ukazuje, že migranti pomoc od ČR nechtějí, že je pro ně pouze přestupní stanicí. Politik to okomentoval, že mluví o lidech s existenčními problémy, kteří pomoc chtějí a že na prvním místě je ale samozřejmě bezpečnost obyvatel, které se dosáhne tím, že bude mít ČR o migrantech na svém území přehled, bude s nimi pracovat, integrovat. V závěru však konstatoval, že má moderátorka v tuto chvíli pravdu, že se skutečně zdá, že zůstat v ČR migranti zájem nemají.

SHRNUTÍ PUBLICISTICKÝCH POŘADŮ

Rozhovory odvysílané ve sledovaném období v rámci pořadů Ranní interview, Host Radiožurnálu a Dvacet minut Radiožurnálu přínosným způsobem obohatily diskusi především o situaci křesťanských migrantů z Iráku, kteří byli přivezeni do ČR Nadačním fondem Generace 21 a jichž část následně odcestovala do Německa nebo se vrátila do Iráku. Tato tematika byla představena z různých pohledů, rozhovory o ní přinesly také nové informace a posluchačům tak i hlubší vhled do ní, než by jim poskytovalo případně pouze zpravodajství. Vyjádřit se k událostem měli příležitost jak přímo zainteresované osoby, tak nestranní odborníci. Z hlediska způsobu moderování bylo shledáno, že ve všech pořadech byly splněny veškeré požadavky na publicistické pořady. Celkově tak lze zkonstatovat, že nedošlo k porušení zákona č. 231/2001 Sb. o provozování rozhlasového a televizního vysílání.

PUBLICISTICKÉ A ZPRAVODAJSKO-PUBLICISTICKÉ VSTUPY VE VYSÍLÁNÍ

Kromě výše popsaných pořadů se migrační tematice ze široka věnovaly rovněž časté publicistické vstupy vřazované do celodenního vysílání Českého rozhlasu Radiožurnál. Vzhledem k jejich počtu i povaze nebudou analyzovány jednotlivě, nýbrž souhrnně.

Jednalo se o čistě publicistické, resp. publicisticko-zpravodajské reportáže, komentáře i hlavním moderátorem čtené příspěvky, v nichž kromě hlasů z redakce dostávali prostor i odborníci, politici a komentátoři mimo redakční, ale v krátkých vyjádřeních i zástupci různých institucí, neziskových a nevládních organizací i občanů a migrantů samých. Zaznívaly v rámci vysílání všednodenních i víkendových bloků Ranní Radiožurnál, Dopolední Radiožurnál, Polední Radiožurnál a Odpolední Radiožurnál.

Vzhledem k rozsahu těchto publicistických a zpravodajsko-publicistických vstupů jsme zvolili k analýze obdobnou kvantitativně-kvalitativní metodu jako v případě zpravodajských relací. V tomto případě jsme ovšem sledovali pouze strukturu mluvčích, kteří ve vstupech dostali prostor, tematickou agendu a způsob zobrazování migrantů.

Celkem jsme monitoringem identifikovali 59 publicistických příspěvků obsahujících migrační tematiku.

Zobrazení/označení migrantů

V publicistických a zpravodajsko-publicistických příspěvcích jsme zkoumali způsob, jak byli migranti zobrazováni, tedy jaký koncept migranta se v daných příspěvcích objevil, nikoli jaké bylo konkrétní označení, jak jsme sledovali u čistě zpravodajských příspěvků, které byly součástí zpravodajských relací.

V jednom příspěvku s migrační tematikou mohlo být současně několik různých konceptů migranta, minimálně však alespoň jeden. Nutno podotknout, že obecně byla pro příspěvky typická dvojdomost aktivního a pasivního zobrazení migrantů, které bylo zastoupeno hlavně koncepty souvisejícími s postavením oběti, resp. „předmětu diskuse“.

Z níže uvedené tabulky je zřejmé, že nejčastěji byli migranti zobrazováni, řekněme ambivalentně, jako „deportovaní“. Bylo to dáno velkým množstvím příspěvků, které pojednávaly o deportaci migrantů z Řecka do Turecka, potažmo o ilegálním táboře u Idomeni, v nichž byla deportace též tematizována. Následovalo pozitivní zobrazení migrantů jako „integrujících se do společnosti, konkrétně šlo především o zobrazení v rámci příspěvků popisujících integraci migrantů v Německu, jichž bylo ve sledovaném období ve vysílání hned několik, a které se věnovaly různým aspektům integrace.

Dalším výrazným konceptem objevujícím se v souvislosti s migranty byl koncept „opouštějící ČR“. Ve všech případech byl tento koncept spojen s tematikou vývoje situace křesťanských migrantů, kteří odjeli z České republiky, kam byli přivezeni nadačním fondem Generace 21, do Německa. Tento koncept nebyl tedy ani tolik hodnotícího charakteru jako spíše faktického. Ve stejné míře pak byli migranti zobrazováni jako „žadatelé o azyl“, „odmítající deportaci“ a „protestující a stěžující si na podmínky“. V prvním případě, tedy zobrazení „žadatelé o azyl“, se jednalo opět především o faktické označení jejich jednání, které neneslo žádné hodnocení. Koncept „odmítající deportaci“ se objevoval v příspěvcích informujících o deportaci migrantů z Řecka do Turecka a o ilegálním táboře u Idomeni a opět nenesl příliš výrazné hodnotové zabarvení, ale spíše se jednalo o faktické konstatování. Naopak poslední koncept „protestující a stěžující si na podmínky“ byl již poněkud negativně zabarven, pokud jej tedy vnímáme z pozice obyvatel Evropy. Objevoval se v příspěvcích pojednávajících o deportaci migrantů z Řecka, které explicitně popisovaly odpor migrantů a snahu deportaci zabránit.

Dalším konceptem, který se v publicistických příspěvcích vícekrát objevoval, byl koncept „přidělování kvótami“. Tento koncept byl vůči migrantům negativní především proto, že s nimi zacházel jako s objekty, které jsou nedobrovolně přidělovány členským státům EU, a objevoval se tedy především v příspěvcích tematizujících reformu azylové politiky EU. Dalším konceptem, který se objevoval ve stejné míře, byl však koncept „přijímání“, který naopak tematizoval pozitivní přístup k migrantům. Stejně často byli migranti zobrazováni jako „migrační vlna“. Nejednalo se však ani tak o negativní zobrazení, jako spíše o jistou zkratku, označující příchod migrantů ve velkém.

Zobrazení, která bychom mohli považovat za spíše negativní, se v publicistických příspěvcích objevovala méně často. Uvedme koncepty „odmítající azyl v ČR“, „způsobující problémy/problematičtí“, „budující ilegální tábor“, „násilně se snažící překročit hranice“, „agresoři/provokující“, „negativně působící na turistiku“. Redakce však obvykle zachycovala v jednotlivých příspěvcích více perspektiv, čímž obraz migrantů vyvažovala. Ve stejné míře tak byla zachycena zobrazení, jež byla migrantům naopak nakloněná, např. „motivovaní naučit se německy“, „vzdělávající se“, „zakladatelé startupů v USA“, „pomáhající“. Publicistika se též věnovala osobním příběhům či životním podmínkám migrantů, a objevovala se tak i realistická zobrazení migrantů jako např. „bojící se o budoucnost“, „oběti útoku“, „v zoufalých podmínkách“, „trpící steskem po domově“.

Celkově tedy lze shrnout, že z hlediska zobrazování migrantů nedošlo ve sledovaných publicistických a zpravodajsko-publicistických vstupech k porušení zákona, v jednotlivých příspěvcích i v jejich celku lze sledovat snahu o komplexní pohled na věc, ostříhaný od stereotypizace, víření emocí apod.

zobrazení migrantů	počet vstupů	podíl²⁷
Deportovaní	13	22%
Integrovaní se	10	17%
Opouštějící ČR	8	14%
Žadatelé o azyl	6	10%
Odmítající deportaci	6	10%
Protestující a stěžující si na podmínky	6	10%
Přidělování kvótami	5	8%
Migrační vlna	5	8%
Přijímání	5	8%
Vracení	4	7%
Odmítající azyl v ČR	4	7%
Způsobující problémy/problematičtí	4	7%
Budující ilegální tábor	3	5%
Oběti útoku	3	5%
Násilně se snažící překročit hranice	2	3%
Motivovaní naučit se německy	2	3%
Bojící se o budoucnost	2	3%
Agresoři/provokující	2	3%
Nežádoucí v Německu	2	3%
Negativně působící na turistiku	2	3%

²⁷ Jedná se o podíl z celkového počtu příspěvků, nikoli ze sumy různých zobrazení migrantů, kterých v jednom vstupu mohlo být více.

Vzdělávající se	2	3%
Zakladatelé startupů v USA	2	3%
Získávající azyl	2	3%
Afgánci, kteří jsou EU diskriminováni	1	2%
Snažící se překročit hranice	1	2%
Nelegální migranti	1	2%
Oběti	1	2%
V Iráku v nebezpečí	1	2%
Jako důvod odchodu UK z EU	1	2%
Bojující o přežití	1	2%
Důvod Čechů ke xenofobii	1	2%
Muslimská komunita	1	2%
Uprchlíci z Jugoslávie	1	2%
Dobrovolně odcházející z Německa	1	2%
V zoufalých podmínkách	1	2%
Pomáhající	1	2%
Vyslýchání	1	2%
Poskytovatelé práce v USA	1	2%
Trpící steskem po domově	1	2%
Příjemci pomoci	1	2%
Nepřijímaní	1	2%
Zůstávající v ČR	1	2%
Nespokojení	1	2%
Afghánci	1	2%
Nevítání v ČR	1	2%

Témata

Tematická struktura publicistických a zpravodajsko-publicistických vstupů vhodně doplňovala agendu zpravodajských relací. V tomto případě jsme kódovali jenom konkrétní témata, jichž měl jeden příspěvek většinou hned několik.

Nejčastěji bylo zastoupeno téma vývoje situace křesťanských migrantů z Iráku, které do ČR původně přivezl Nadační fond Generace 21. Významnost tohoto tématu se, jak jsme viděli, odrazila i ve skladbě hostů publicistických pořadů ve sledovaném období. Druhým nejsledovanějším tématem byla „situace migrantů v Německu“, přičemž se jednalo především o seriál publicistických příspěvků od redaktora zahraniční redakce, který se tomuto tématu z různých aspektů věnoval na území Bavorska. Téměř stejně často bylo pokrýváno téma „situace migrantů v Řecku“, které zahrnovalo především průběh deportací do Turecka a situaci v ilegálním táboře u Idomeni. Stejný prostor byl věnován tematice reformování azylové politiky EU. V souvislosti s nejnámennějším tématem publicistických příspěvků, tj. situací křesťanských migrantů, byla logicky významná pozornost věnována též otázce činnosti resp. budoucnosti projektu Nadačního fondu Generace 21. Pozornost publicistiky se dále výrazně soustředila na tematiku začátku a průběhu již zmíněné deportace migrantů z Řecka do Turecka. Také samotnému ilegálnímu migrantskému táboru u Idomeni se publicistika poměrně výrazně věnovala, několik příspěvků bylo primárně zaměřeno právě na toto téma a na místě tábora dokonce informace o tamním

dění podíval zahraniční reportér. Stejnou pozornost si zasloužilo i téma integrace migrantů do německé společnosti, které bylo převážně součástí již zmíněného seriálu příspěvků o situaci migrantů v Německu. Pozornost redakce si v této souvislosti zasloužila též tematika azylové politiky Německa, která se objevovala též v souvislosti s tematikou křesťanských migrantů. Několikrát byl prostor věnován i situaci v zemích, odkud migranti do Evropy přicházejí. Další témata, která se méně často avšak vícekrát ve zpravodajství objevila, byla např. azylová politika Rakouska, vliv migrace na turismus, dohoda mezi EU a Tureckem (v souvislosti s uvedenou deportací) či migrace Evropou v obecné rovině. Ostatní témata se v publicistických příspěvcích objevovala ojedinele a vzhledem k ostatním výše zmíněným tématům (viz tabulka níže) byla spíše podružná.

Celkově lze shrnout, že tematicky byly publicistické příspěvky pestré, přičemž odrážely především aktuální dění, avšak věnovaly se i obecným aspektům migrantské problematiky. Zpracování témat se pak vyznačovalo snahou o věcnost i kritický přístup, v rámci něhož byly konfrontovány různé pohledy na věc.

téma	počet vstupů	podíl ²⁸
Vývoj situace křesťanských migrantů	18	31%
Situace migrantů v Německu	14	24%
Situace migrantů v Řecku	12	20%
Reforma azylové politiky EU	12	20%
Činnost a budoucnost projektu nadačního fondu Generace 21	11	19%
Deportace migrantů z Řecka do Turecka	10	17%
Migranti z Afghánistánu	8	14%
Ilegální uprchlický tábor u Idomeni	7	12%
Integrace migrantů do německé společnosti	7	12%
Azylová politika Německa	5	8%
Situace ve výchozí zemi migrantů	4	7%
Azylová politika Rakouska	3	5%
Národnostní složení migrantů	3	5%
Vliv migrace na turismus	3	5%
Zásahy policie	3	5%
Dohoda mezi EU a Tureckem	3	5%
Migrace Evropou	3	5%
Zavedení kontrol na rakouských hranicích	3	5%
Protesty migrantů	2	3%
Dublinský systém	2	3%
Představy migrantů vs. realita	2	3%
Nedostatek učitelů pro migranty - Německo	2	3%
Pomoc uprchlíkům	2	3%
Integrační vzdělávací kurz	2	3%
Vliv migrantů na ekonomiku	1	2%
Bezpečnostní složky se seznamují s muslimskou kulturou	1	2%
Situace v jiných státech	1	2%
Životní podmínky migrantů v táboře	1	2%

²⁸ Jedná se o podíl z celkového počtu příspěvků, nikoli ze sumy různých témat, kterých bylo obvykle v jednom vstupu několik.

Vliv migrace na vztah Čechů k cizincům	1	2%
Průběh deportace z Řecka	1	2%
Zapojení českých dobrovolníků	1	2%
Azylová politika ČR	1	2%
Situace v Rakousku	1	2%
Bezpečnost zahraničí kvůli terorismu a migrační vlně	1	2%
Podpora zmírnění vízové politiky USA	1	2%
Nárůst počtu uprchlíků v Řecku	1	2%
Vliv migrace na vztah obyvatel Evropy k cizincům	1	2%
Kritika azylové politiky EU	1	2%
Ekonomická migrace	1	2%
Situace na česko-německých hranicích	1	2%
Chování migrantů	1	2%
Situace na turecko - syrské hranici	1	2%
Odchod UK z EU	1	2%
Osvojování němčiny migranty	1	2%
Pašeráci	1	2%

Mluvčí

Z níže uvedené tabulky je zřejmé, že jednoznačnou převahu měli ve sledovaných příspěvcích mluvčí zastupující přímo redakci Českého rozhlasu, a to ať přímo, nebo externě. Příspěvky s migrační tematikou doložily široký záběr redakce, a to jak právě tematický (různí redaktori se zaměřovali na různé aspekty migrace), tak geografický (jednalo se mnohdy o zahraniční zpravodaje, i zvláštní zpravodaje vyslané na místa nějakým způsobem pro aktuální dění významná).

Některým mluvčím patřily ve vysílání spíše kratší vstupy, obdoba citací ve zpravodajství, jednalo se především o politiky, kteří nebyli přímo pozváni do diskuse, případně zástupce institucí. Také promluvy samotných migrantů byly obvykle limitovány jejich jazykovými možnostmi a sdělením – většinou šlo o vyjádření osobních zkušeností mluvčího a jeho blízkých. Redakce tyto promluvy nejen překládala, ale též doplňovala o podrobnější popisy. Stejně povahy byly i přímé citace „obyvatel EU“, kteří dostávali např. prostor pro vyjádření vlastního názoru na migraci, potažmo integraci migrantů do společnosti.

Struktura mluvčích, kteří dostali v publicistických a zpravodajsko-publicistických vstupech větší prostor, byla potom přiměřeně pestrá, zahrnovala jak odborníky, politiky, tak zástupce institucí a různých neziskových a nevládních organizací, zaměřujících se na humanitární aspekty migrace a poskytující mnohdy podstatné informace faktické povahy.

Zacházení se všemi mluvčími ze strany redakce bylo vyrovnané, v žádném ze vstupů nebylo patrné protežování nějakého hlasu, sami mluvčí se ve svých promluvách nedopustili žádného prohřešku proti zákonu č. 231/2001 Sb., takže v tomto ohledu nebylo potřeba žádných redakčních zásahů.

mluvčí / kategorie mluvčích	počet vstupů
ČRo	107
Alžběta Havlová	1
Daniela Karafiátová	1

Filip Nerad	1
Gabriela Haupvogelová	1
Hana Mikulincová	1
Hanka Shánělová	16
Helena Šulcová	3
Jan Bachorík	3
Jan Kovařík	2
Jaromír Marek	1
Jiří Hošek	2
Jiří Chum	10
Jitka Hanžlová	1
Lenka Jansová	1
Ľubomír Smatana	1
Lucie Valášková	1
Lucie Výborná	5
Martin Karlík	1
Michaela van Erne	6
Mikuláš Klang	1
Ondřej Houska	4
Patricie Strouhalová	4
Pavel Polák	5
Pavel Sedláček	1
Pavína Nečasová	1
Petr Král	4
Petr Vavroušek	4
Robert Mikoláš	10
Štěpán Pokorný	2
Tereza Kadrnožková	1
Tea Parkanová	1
Veronika Sedláčková	2
Vladimír Kroc	1
Vojtěch Berger	5
Zuzana Burešová	3
obyvatelé EU	20
Anna Barbara Franková	1
Ernst Engelhardt	1
Christl Kernová	1
Jan Kovář	2
Jaroslav Ondra	1
Klara Burton	1
Kristian Gigolt	2
Libor Daněk	1
Marcus Nur	1
Martina Keller Novakova	1
paní Neli	2

Roman Lukáš	1
Sabine Dippoldová	1
učitel	2
Zuzana Méleová	2
neziskové a nevládní organizace	14
Filip Habrman (brněnská diecézní charita)	1
Jan Hartl (STEM)	1
Jan Schroth (Mezinárodní organizace pro migraci)	1
Jan Talafant (Generace 21)	3
Jana Holá	1
Jaroslav Větrovský (Asociace pro právní otázky imigrace)	1
Kateřina Petříčková (Asociace cestovních kanceláří a agentur)	1
Martin Frýdl (mluvčí fondu Generace 21)	2
Miroslav Konvička ²⁹ (Generace 21)	1
Pavel Čížinský (Multikulturní centrum Praha)	1
Zuzana Lenhartová (Pomáháme lidem na útěku)	1
politici	13
Bohuslav Sobotka	3
Frans Timmermans	2
Heinz Fischer	3
Milan Chovanec	3
Pavel Svoboda	1
Richard Vala	1
migranti	8
Džihád	2
Fida	1
migrant	2
migrantka	1
Rameš	1
Tala	1
instituce	2
Radek Tulis	1
Wendy Muller Elliotová (sociální koordinátorka uprchlíků)	1
zástupkyně Frontexu	1
bezpečnostní složky	2
policistka	1
Veronika Hyšplerová	1
odborníci	1
Peter Kellner	1
média	1

²⁹ Osobu tohoto jména se Úřadu nepovedlo na Internetu v souvislosti s Nadačním fondem Generace 21 dohledat, nicméně ve vysílání skutečně „Miroslav Konvička“ zaznělo.

Shrnutí

Analýza shledala, že v publicistických a publicisticko-zpravodajských vstupech, zařazovaných do relací Ranního, Dopolnedního, Poledního, Odpoledního a Večerního Radiožurnálu tak byl ve všech ohledech dodržen zákon č. 231/2001 Sb. Tyto vstupy v jistém smyslu doplňovaly zpravodajské relace, dodávaly komentáře, názorovou žurnalistiku i potřebné vhledy odborníků, reportáže z míst apod. Jednalo se o jednoznačně žánrově ukotvené příspěvky, přispívající k celkově komplexnímu pojetí migrační tematiky ve vysílání Českého rozhlasu Radiožurnál.

PŘEHLED RELEVANTNÍCH VYDÁNÍ PUBLICISTICKÝCH POŘADŮ

Vydání s migrantskou tematikou		
Datum	Název pořadu	Host
4.4.2016	Ranní interview	Martin Rozumek
5.4.2016	Dvacet minut Radiožurnálu	Jan Talafant
11.4.2016	Host Radiožurnálu	Martin Buchtík
15.4.2016	Dvacet minut Radiožurnálu	Petr Vokřál

Vydání s navazující agendou		
Datum	Název pořadu	Host
4.4.2016	Dvacet minut Radiožurnálu	Martin Stropnický
5.4.2016	Ranní interview	Kateřina Petříčková
5.4.2016	Host Radiožurnálu	Stanislav Miler
8.4.2016	Dvacet minut Radiožurnálu	Ivan Mikloš

PŘEHLED RELEVANTNÍCH PUBLICISTICKÝCH A PUBLICISTICKO-ZPRAVODAJSKÝCH PŘÍSPĚVKŮ

datum	název příspěvku s migrantskou tematikou	čas odvysílání
28.3.2016	Loni přišlo do Německa přibližně milion uprchlíků	6:51:36
28.3.2016	Loni přišlo do Německa přibližně milion uprchlíků	9:12:15
28.3.2016	Početnou skupinu běženců tvoří Afghánci	18:15:07
29.3.2016	Studie „jaký vliv na ekonomiku mají imigranti“	8:10:43
31.3.2016	Češi se vracejí na Slovensko	15:20:10
31.3.2016	Afgánský prezident vyzývá občany, ať se vrátí domů	15:40:40
1.4.2016	Část iráckých uprchlíků chce z Česka domů	8:38:18
1.4.2016	Nadační fond generace 21 má velké problémy	16:41:14
1.4.2016	OSN chce prověřovat vracení uprchlíků z Řecka do Turecka	18:19:12
2.4.2016	Víte, kdy jsme naposledy ve velkém přijímali uprchlíky?	14:42:22
2.4.2016	Čeští dobrovolníci pomáhají uprchlíkům v táboře Idomeni	16:51:01
3.4.2016	Německo vrátí irácké uprchlíky do ČR	11:10:10
3.4.2016	Německo vrátí irácké uprchlíky do ČR	11:38:10
3.4.2016	Deportace migrantů z Řecka	13:11:04
3.4.2016	Řidiči autobusu s iráckými uprchlíky strávili noc v cele	15:11:30
3.4.2016	Iráčtí uprchlíci se vrátí do ČR	21:13:13
4.4.2016	Výročí zapálení ubytovny pro uprchlíky Tröglitz	5:25:55
4.4.2016	Začíná deportace migrantů z Řecka	6:39:08

4.4.2016	Iráčtí křesťané zůstávají zatím v Německu	12:19:59
4.4.2016	Deportace z Řecka začala	12:24:57
4.4.2016	Iráčtí křesťané zůstávají zatím v Německu	13:10:59
4.4.2016	Iráčtí křesťané zůstávají zatím v Německu	14:10:43
4.4.2016	Iráčtí křesťané zůstávají zatím v Německu	18:11:12
4.4.2016	Výročí zapálení ubytovny pro uprchlíky Tröglitz	21:18:46
5.4.2016	Ilegální uprchlický tábor v Řecku	7:11:33
5.4.2016	Migranti odmítají deportaci do Turecka	7:44:12
5.4.2016	Migranti odmítají deportaci do Turecka	11:17:51
5.4.2016	Situace migrantů v Německu	13:41:52
5.4.2016	Migranti odmítají deportaci do Turecka	20:51:43
6.4.2016	Jednání s muslimskou komunitou v ČR	5:38:05
6.4.2016	Situace v Řecku	6:10:56
6.4.2016	Zavedení stálých povinných kvót	8:39:04
6.4.2016	Jak změnit způsob jakým se v EU řeší žádosti o azyl	12:18:56
6.4.2016	Zavedení stálých povinných kvót	13:10:48
6.4.2016	Zavedení stálých povinných kvót	15:49:33
6.4.2016	Zavedení stálých povinných kvót	18:11:36
6.4.2016	Uprchlíci v Řecku - vliv na turismus	20:22:16
7.4.2016	Uprchlíci v Řecku	8:39:42
7.4.2016	Vývoj situace křesťanských migrantů	15:11:44
7.4.2016	Uprchlíci v Řecku - hladovka	16:21:17
7.4.2016	Ukončení programu fondu generace 21	18:19:00
7.4.2016	Řidiči kamionů si stěžují na agresivitu uprchlíků	19:20:38
9.4.2016	Uprchlíci na řecko-makedonských hranicích u Idomeni	15:20:36
10.4.2016	Uprchlíci v Řecku se vzbouřili	13:11:10
10.4.2016	Křesťanští uprchlíci - v Německu	15:10:27
10.4.2016	Uprchlíci v Řecku se vzbouřili	16:09:27
11.4.2016	Situace na řecko-makedonské hranici u Idomeni	16:11:25
11.4.2016	Vztahy mezi Čechy a cizinci jsou kvůli migraci napjatější	18:22:32
12.4.2016	Rakousko zavede hraniční kontroly kvůli migrantům	16:11:08
12.4.2016	Rakousko čekají volby prezidenta	18:17:55
12.4.2016	Rakousko zavede hraniční kontroly kvůli migrantům	22:10:32
14.4.2016	Situace v Německu (Bavorsko)	5:38:39
14.4.2016	Situace v Německu (Bavorsko)	9:42:45
14.4.2016	Situace v Německu (Bavorsko)	12:27:26
14.4.2016	Situace v Německu (Bavorsko)	16:20:54
14.4.2016	Situace v Německu (Bavorsko)	20:20:33
15.4.2016	Výslech křesťanských uprchlíků	11:23:09
15.4.2016	Referendum o odchodu UK z EU	12:18:50
15.4.2016	Křesťanští migranti	15:51:37

datum	název příspěvku navazující agendy	čas odvysílání
28.3.2016	Útoky Belgie	7:39:19
28.3.2016	Útoky Belgie	16:21:53
29.3.2016	Útoky v Pákistánu	13:47:35
30.3.2016	Zmařené atentáty v Německu, 500 nebezpečných islamistů	7:11:13
30.3.2016	Egypt jako nebezpečná země	11:17:04
30.3.2016	Útoky Belgie	11:38:31
31.3.2016	Obnova památek antické Palmýry v Sýrii	6:10:49
31.3.2016	Údajný terorista před belgickým soudem	6:38:09
31.3.2016	Podezřelý z pařížských teroristických útoků před belgickým soudem	13:11:18
1.4.2016	Podezřelý z pařížských útoků může být vydán do Francie	12:15:36
1.4.2016	Půlmaraton v Praze	13:11:00
1.4.2016	Jaderný summit v USA	19:19:32
2.4.2016	Půlmaraton v Praze	8:51:28
2.4.2016	Půlmaraton v Praze	9:21:48
2.4.2016	Půlmaraton v Praze	9:47:25
2.4.2016	Půlmaraton v Praze	13:11:44
2.4.2016	Útoky Belgie	13:51:03
2.4.2016	Maraton v Paříži	16:10:34
3.4.2016	Maraton v Paříži	16:20:46
4.4.2016	Maraton v Paříži	5:09:15
4.4.2016	Fotbalové mistrovství světa	15:51:01
4.4.2016	Fotbalové mistrovství světa	22:11:22
5.4.2016	Ranní interview - cestování - strach z terorismu	7:52:18
5.4.2016	Změna cestovních destinací Čechů - strach z terorismu	9:38:11
5.4.2016	Změna cestovních destinací Čechů - strach z terorismu	11:24:48
5.4.2016	Ekonomické dopady teroristických útoků v Bruselu	15:10:43
6.4.2016	Židovská čtvrť se obává terorismu	8:12:05
6.4.2016	Židovská čtvrť se obává terorismu	11:10:54
6.4.2016	Pařížské útoky	19:42:07
8.4.2016	Obvinění Martina Konvičky	12:19:56
8.4.2016	Obvinění Martina Konvičky	16:11:00
8.4.2016	Obvinění Martina Konvičky	18:18:20
9.4.2016	Film Můj džihád	9:19:45
9.4.2016	Teroristické útoky	17:10:40
11.4.2016	Příměří v Jemenu	11:37:40
11.4.2016	Návštěva rakouského prezidenta	14:21:12
11.4.2016	Syrská Palmýra	15:40:24
11.4.2016	Příměří v Sýrii	18:26:44
12.4.2016	Příměří v Sýrii	6:39:20
13.4.2016	Volby v Sýrii	9:48:49
13.4.2016	Mezinárodní rozhovory o Sýrii	12:23:53
13.4.2016	Volby v Sýrii	16:10:22
13.4.2016	Tzv. Islámský stát v Evropě	18:23:06

14.4.2016	Situace v Sýrii	11:10:56
14.4.2016	Útoky v Paříži	11:24:22
14.4.2016	Situace v Sýrii	17:42:07
14.4.2016	Syrská Palmýra	18:26:49
15.4.2016	Syrská Palmýra	6:51:42
15.4.2016	Syrská Palmýra	11:11:17
15.4.2016	Báseň "urážlivá kritika"	15:40:21
16.4.2016	Útoky v Bruselu	15:10:34
17.4.2016	Útoky v Bruselu	15:10:04
17.4.2016	Situace v Sýrii	17:20:16

ZÁVĚR

Primárním cílem analýzy bylo odpovědět na otázku, jakým způsobem program Český rozhlas Radiožurnál pracuje s tématem migrace, a zda v určitých ohledech neselhává, potažmo zda vybrané pořady Českého rozhlasu respektovaly ustanovení § 31 odst. 2 a 3 zákona č. 231/2001 Sb, týkající se povinnosti vysílat zpravodajské a politicko-publicistické pořady objektivně a vyváženě, jakožto i ustanovení § 32 odst. 1 písm. b) c) f) i).

Na základě monitoringu a analýzy lze konstatovat, že v analyzovaném obsahu nedošlo k porušení zákona o vysílání.

Ve sledovaném vysílání provozovatel poskytoval objektivní a vyvážené informace nezbytné pro svobodné vytváření názorů, přičemž názorové a komentářové části programu byly zřetelně odděleny od informací zpravodajského charakteru. Rovněž byla zachována celková názorová vyváženost, pořady předestíraly dostatečné spektrum postojů migraci.

V analyzovaných příspěvcích a pořadech nebyly zachyceny žádné obsahy, které by propagovaly válku nebo líčily zlehčujícím způsobem krutá jednání, ani obsahy které by podněcovaly k nenávisti nebo mohly utvrzovat stereotypní předsudky.

Sekundárním cílem analýzy bylo odhalit, zda Český rozhlas k tématu přistupuje koncepčně se snahou poskytovat komplexní informační a analytický servis, či zda je jeho přístup při informování spíše nahodilý, neuvědomělý, reflektující jen momentální závažnost, či mediální atraktivitu aktuálních událostí. Analytické výstupy měly rovněž zhodnotit, zda při informování o migraci nelze vysledovat určité manipulativní aspekty či rysy předpojatosti.

Při pohledu na celek analyzovaných pořadů lze shrnout, že provozovatel se k tématu snažil přistupovat koncepčně, postihnout různé aspekty tématu, neklouzal po posluchačsky vděčných vlnách, nýbrž usiloval i o analytický a střízlivý pohled na věc, založený na pluralitě názorů a fundovaných komentářích, jakož i poskytování věcného zpravodajství.

Dle zadání měla analýza mj. poskytnout odpovědi na následující okruhy otázek:

a) Jaký prostor v rámci zpravodajství a publicistiky věnoval Český rozhlas Radiožurnál ve svém vysílání v období od 28. března do 17. dubna 2016 tematice migrace?

Z výše uvedených přehledů je zřejmé, že téma migrace prostupovalo ve sledovaném období jak publicistickou, tak zpravodajskou částí vysílání programu Český rozhlas Radiožurnál. Jednalo se o téma, jemuž provozovatel poskytl dostatečný prostor pro co možná zevrubné informování i pro pluralitní diskusi.

b) Nakolik proaktivní byl přístup redakce pro získávání materiálu a pro zajištění pestrosti a relevance zdrojů?

Český rozhlas měl své reportéry na nejrůznějších exponovaných místech, a to nejen v Evropě.³⁰ Jednalo se jak o stálé, tak zvláštní zpravodaje, přičemž ze zpravodajských i publicistických příspěvků je zřejmé, že členové redakcí, ať tuzemských nebo zahraničních, usilovali o komplexní informování, které předpokládá práci s pestrými a relevantními zdroji. Obzvláště z odvysílaných publicistických vstupů je patrná snaha redaktorů o přímou účast na místech dění a o získávání informací i méně pohodlnými způsoby. Redakce Radiožurnálu potom informace od svých redaktorů doplňovala vstupy externích

---

³⁰ Za zmínku stojí především série reportáží ze Sýrie, které připravoval reportér Robert Mikoláš.

spolupracovníků, resp. odborníků a mluvčích mimoredakčních, kteří ještě rozšiřovali předkládaný informační záběr.

c) Jaká témata byla nastolována v jednotlivých sledovaných pořadech?

Konkrétnímu spektru témat, jak ve zpravodajské, tak publicistické části vysílání, se věnují příslušné kapitoly předložené práce, na tomto místě lze shrnout, že ve sledovaném období vysílání částečně opanovala kauza iráckých křesťanů, ovšem nahlížená z různých úhlů a pojímaná zcela věcně. Podobně byla pojata i další výrazněji zastoupená témata (především události u Idomeni). Jak ve zpravodajských, tak publicistických příspěvcích se však provozovatel snažil postihnout různé aspekty migrační tematiky, a to i navzdory tomuto mírnému vychýlení ve skladbě nastolovaných témat.

d) Jaké specifické prostředky program ve sledovaných pořadech při informování užívá? Jak pracuje se symboly? Věnuje pozornost i konkrétním lidským příběhům migrantů jako kontrast k masovému charakteru migrace? Nemá tendenci přenášet informování od věcné roviny do emocionální?

Z analyzovaného vysílání je zřejmá snaha o neutrální a střízlivý pohled na téma, o vyrovnané spektrum možných zobrazení migrantů a o zachování věcnosti.

Potenciálně nejzranitelnější je sledovaný obsah v nastolených tématech, díky jejich věcnému a formálně zvládnutému zpracování však neimplikuje porušení zákona.

Celkově lze tedy shrnout, že provozovatel ve vysílání věnovaném migraci ve sledovaném období dostal nárokům, které na něj klade zákon, a to i ve smyslu podrobněji vymezených výše popsanych okruhů otázek.